

QARABAĞ

AZƏRBAYCANDIR

"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzətdir

SƏS

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 194 (6158) 31 oktyabr 2020-ci il. Qiyməti 40 qəpik

"Əlincə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı.

İlham Əliyev: Azərbaycan Ordusu Cəbrayıllı, Zəngilanın və Qubadlının 9 kəndini işğaldan azad edib!

Müzəffər Azərbaycan Ordusu Cəbrayıllı rayonunun Xudaverdili, Qurbantəpə, Şahvələdli, Xubyarlı, Zəngilan rayonunun Aladin, Vejnəli, Qubadlı rayonunun Kavdadıq, Məmər, Mollalı kəndlərini işgaldan azad etmişdir. Eşq olsun Azərbaycan Ordusuna! Qarabağ Azərbaycandır!

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev özünün "Twitter" hesabında bildirib.

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva İzmirdə zəlzələ nəticəsində həlak olanların doğmalarına və yaxınlarına başsağlığı verib

Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva insinqram hesabında Türkiyənin İzmir şəhərində baş veren zəlzələ ilə bağlı paylaşım edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, paylaşimdada deyilir: "Türkiyənin Egey bölgəsində baş vermiş güclü zəlzələ nəticəsində insan telefati və dağııntılar barədə xəberləri kədər və təessüf hissi ilə qarşıladı... Bax 2

Hikmət Hacıyev: "Ermənistanın müharibə cinayətlərinin qiymətləndirilməsi üçün hərbi tribunal yaradılmalıdır"

Azərbaycan dövləti hüquqi müstəvиде Azərbaycan xalqına qarşı törədilən hərbi cinayətlərə görə hüquqi təqib addımlarını davam etdirəcək. Bu cinayətlər beynəlxalq platformalarda zəruri qiymətini almalıdır. SIA-nın məlumatına görə, bunu Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyaset məsələləri şöbəsinin müdürü Hikmət Hacıyev deyib.

Bax 2

Paşinyanın istefası təklif yox, tələbə çevrilib

Nikol Paşinyanın istefası üçün Ermənistan ictimaliyyetinin artıq tələbləri var. Söz azadlığının bu ölkədə məhdudlaşdırılmasını... Bax 14

Təhsil naziri: Tədris ilinin müddətinin azaldılması nəzərdə tutulmur

Bax 6

Fransız jurnalist: Dağılıq Qarabağdan yazan jurnalistlərin, bu münəqışdən danışan deputatların hədələnməsi qəbul edilməzdir

On est plus libres à Bakou qu'à Paris !
Le Zoom avec Yannick Urrien

Bu gün Fransada söz, mətbuat azadlığı gündəmdədir. Hami mətbuat azadlığından danişır. Belə bir vaxtda Dağılıq Qarabağdan yazan jurnalistlərin, elecə də bu münəqışdən danışan deputatların təhqir olunması ve ölümlə hədələnməsi qəbul edilməzdir... Bax 2

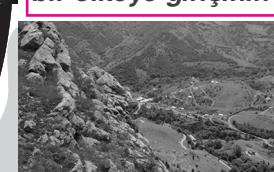
Kamran Əliyev: Ermənistan ordusunun atası nəticəsində 91 nəfər həlak olub

Sentyabrın 27-dən bu günə qədər Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycanın yaşayış məntəqənəfər dinc sakin həlak olub. SIA-gün keçirilən brifinqdə baş prokuror Kamran Əliyev deyib.

Bax 3

Latviyalı deputat: Ermənistan təcili olaraq Azərbaycan torpaqlarını tərk etməlidir

Əgər Ermənistan BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələri-nə əməl etmirsə, o zaman sanksiyalar, məsə-lən, siyasetçilərin müəyyən bir ölkəyə girişinin qadağan... Bax 3

İşğal olunmuş arazilərin azad edilməsi Azərbaycan iqtisadiyyatına na vad edir?

Azərbaycan xalqı tarixinin en yadda qalan və şanlı dönəmlərindən birini yaşayır. Ali baş komandan, Prezident İlham Əliyevin strateji rəhbərliyi... Bax 8

Anar Eyvazov:
Cəbhənin bütün istiqamətlərin-də vəziyyət ordumuzun nə-zarəti altındadır

Bax 5

Erməni din xadimi: "Məni zorla döyüslərə cəlb ediblər"

Bax 14

“Azərbaycan qardaş ölkəyə hər cür yardım göstərməyə hazırlıdır”

Prezident İlham Əliyev Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla telefonla zəng edib

Hikmət Hacıyev: “Ermənistanın müharibə cinayətlərinin qiymətləndirilməsi üçün hərbi tribunal yaradılmalıdır”

Azərbaycan dövləti hüquqi müstəvidə Azərbaycan xalqına qarşı törədilən hərbi cinayətlərə görə hüquqi təqib addımlarını davam etdirəcək. Bu cinayətlər beynəlxalq platformalarda zəruri qiymətini almalıdır. SİA-nın məlumatına görə, bunu Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyaset məsələləri şöbəsinin müdürü Hikmət Hacıyev deyib.

Onun sözlərinə görə, bütün bunların qiymətləndirilməsi üçün hərbi tribunalın yaradılmasına ehtiyac var. H.Hacıyev qeyd edib ki, bunlar qisas deyil, ədalətin bərpasıdır. PA resmisi əlavə edib ki, Ermənistanın Azərbaycana qarşı tecavüzü nəticəsində çoxsaylı cinayətlər törədilib. Bu cinayətlər Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi tərefin-

həyata keçirən təref olaraq, birbaşa bütün cinayətlərə görə məsuliyyət daşıyı".

H.Hacıyev qeyd edib ki, işğal edilmiş ərazilərdə mədəni abidələrin məhv edilməsi, mədəni irlərin qəsdən məhv edilməsi də hərbi cinayətlərdir: “İşğal edilmiş ərazilərimizdə bu güne qədər qanunsuz məskunlaşdırma siyaseti həyata keçirilir, amma buna zəruri adekvat reaksiya verilməyib. İşğal edilmiş ərazilərin qazanc məqsədile istifadəsi də hərbi cinayətlərdir. İşğal edilmiş ərazilərdə qeyri-qanuni iqtisadi əlaqələr də qurulub. Mineral yataqları qanunsuz şəkildə istismar edilib ve ölkədən kənara çıxarılib. Bu qanunsuz iqtisadi əlaqələr nəticəsində hasil olunan maddi resurslar Ermənistanın bank hesablarına keçirilib”.

Fransız jurnalist: Dağılıq Qarabağdan yazan jurnalistlərin, bu münaqişədən danışan deputatların hədələnməsi qəbul edilməzdır

Bu gün Fransada söz, mətbuat bazadlığı gündəmdədir. Hami mətbuat azadlığından danışır. Belə bir vaxtda Dağılıq Qarabağdan yazan jurnalistlərin, eləcə də bu münaqişədən danışan deputatların təhqir olunması və ölümle hədələnməsi qəbul edilməzdır. Xüsusilə də ölüm hədələri ASALA kimi terror təşkilatının adından edilir. Bu, söz və mətbuat azadlığına böyük zərbdür.

Bu fikirləri AZERTAC-a müsahibəsində fransız jurnalist, KERNEWS radiosunun təsisçisi və “Bourse Plus” qəzetiñin müxbiri Yannick Üryen söyləyib.

Ermənistana səfər etmiş bir qrup fransız deputatla bağlı fikirlərini bölüşən Y.Üryen deyib: “Çox təessüflər olsun ki, bu gün Fransa çox zəifdir. Artıq uzun illərdir ki, Fransa gücünü itirib. Bu gün fransız deputatlar şirkəti klo-

ular kimidir, səs-küy salıb diqqəti cəlb edirlər. Ancaq bu, səs-küydən başqa bir şey deyil. Müəyyən sayda seçici səsi üçün hər şəyə hazır olan bu deputatlar heç ne əldə edə bilməyəcəklər. Həmin deputatlar Fransanın maraqlarından daha çox, öz maraqlarını düşündür. Bu isə onlara xeyir getirmeyəcək. Onlar səs-küy saldıqları vaxt Azərbaycan öz torpaqlarını azad edəcək və qazanan Azərbaycan tərəfi olacaq”.

Fransada icra hakiyyəti üzvlərinin çox zəif olduğunu deyən jurnalist bildirib ki, onların ekseriyəti müəyyən hakim dairələrde özlerinə yer etmiş erməni lobbisinin marionetinə çevrilib. Y.Üryen qeyd edib ki, son günlər erməni lobbisi öz mənfur herəketləri ilə iç üzünə açıb göstərdi. “Fransa Dağılıq Qarabağ münaqişəsinin həlli həvələ olunan Minsk qrupunun həmsədridir. Həmsədr isə bitefər olmalı, məsələni dərinlənmişib, ədalətli həll təklif etmelidir. Ancaq bu gün Fransa əllerini yanına sallayaraq gözleyir”, - deyə jurnalist vurğulayıb.

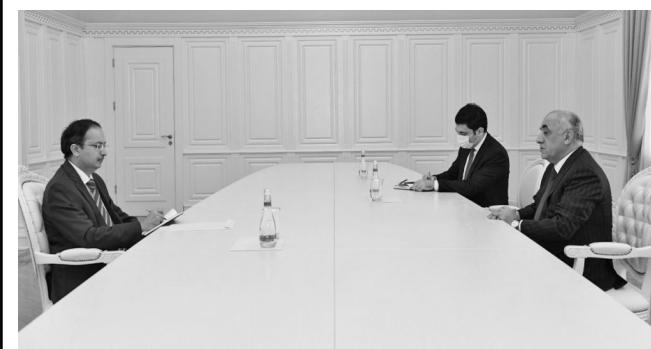
Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva İzmirdə zəlzələ nəticəsində həlak olanların doğmalarına və yaxınlarına başsağlığı verib

Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva Instagram hesabında Türkiyənin İzmir şəhərində baş verən zəlzələ ilə bağlı paylaşım edib.

AZERTAC xəber verir ki, paylaşımında deyilir: “Türkiyənin Egey bölgəsində baş vermiş güclü zəlzələ nəticəsində insan tələfatı və daşıntılar barədə xəbərləri kədər və təəssüf hissisi ilə qarşıladım. Həlak olanların doğmalarına və yaxınlarına dərin həznlə başsağlığı verirəm. Yaralıların tezliklə şəfa tapmasını dileyirəm. Türkiyə xalqının kədəri bizim kədərimizdir. Bizim qardaşlığımız əbedi və sarsılmazdır! Uca Tanrı xalqlarımızı bütün bələlərdən və bədbəxtliklərdən qorunsun!”.

Baş Nazir Əli Əsədov Pakistanın Azərbaycandakı səfiri ilə görüşüb

Azərbaycan Respublikasının Baş Naziri Əli Əsədov oktyabrın 30-da Pakistan İslam Respublikasının Azərbaycandakı fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Bilal Haye ilə görüşüb. AZERTAC xəber verir ki, görüşdə Azərbaycan ilə Pakistan arasında müxtəlif sahələrdə əməkdaşlığın inkişafından məmənluq ifadə edilib. Siyasi, ticari-iqtisadi, hərbi, humanitar və digər sahələrdə ikirəfli əlaqələrin perspektivləri ətraflı müzakirə edilib.

Baş Nazir Əli Əsədov Ermənistən silahlı qüvvələrinin hazırlı davam edən təcavüzü ilə bağlı Pakistanın Azərbaycana verdiği dəstəyə və göstərdiyi qəti mövqeyə görə təşəkkürünü bildirib. Səfiri Bilal Haye Dağılıq Qarabağ münaqişəsi başlayandan bəri Pakistanın her zaman Azərbaycanın yanında olduğunu vurğulayıb.

Almanmanın ictimai televiziya kanalı Tərtərdən reportaj yayımılayıb

Almanmanın ictimai televiziya kanalı olan “ARD”nin “Tagesschau” verilişində Azərbaycana səfər etmiş jurnalist Oliver Mayer-Rütün Tərtərdən hazırladığı “Dağılıq Qarabağda müharibə” mövzusunda reportaj yayımlanıb.

AZERTAC xəber verir ki, reportajda Ermənistən-Azərbaycan Dağılıq Qarabağ münaqişəsinin tərixinə nəzər salınır. Bildirilir ki, hazırda hərbi əməliyyatların aparıldığı Qarabağ Azərbaycanın tərkib hissəsi olub və Ermənistən tərəfindən işğal edilib. Beynəlxalq hüquq tərəfindən Azərbaycanın ərazisi kimi tanınan bölgədə 4 həftədir ki, şiddetli döyuşlər gedir.

Reportajda, həmcinin Tərtər sakinləri Xalid Hümbətovun və Hicran Əmrəhovanın müsahibələri də yer alıb. Eyni zamanda, Ermənistən raket hücumları nəticəsində Tərtərdə dağılmış evlər və mülki infrastruktur obyektləri nümayiş etdirilib.

Moldovanın aparıcı KIV-ləri Bərdə şəhərinin raket atəşinə tutulması barədə məqalələr yayıb

Moldovanın aparıcı KIV-ləri Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycanın Bərdə şəhərini raket atəşinə tutması barədə məqalələr yayıb. AZƏRTAC xəbər verir ki, Moldovanın nüfuzlu "Tribuna", NOI.MD, AVA.MD, İPN.MD informasiya portalları Bərdə şəhərinə edilən raket hücumu nəticəsində 20-dən çox mülki vətəndaşın həlak olduğu qeyd edilir.

Məqalələrdə Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın rəsmi "Instagram" hesabında edilən paylaşımındaki fikirlər yer alıb. Birinci xanımı istinadla vurğulanıb ki, Ermənistan silahlı qüvvələri döyüş əməliyyatlari zonasından kənarda yerləşən Bərdə şəhərini raket atəşinə məruz qoymaraq humanitar atəşkəs rejiminin şərtlərini növbəti dəfə kobud şəkildə pozublar.

Həmçinin diger məqalələrdə də Ermənistənin Azərbaycanın yaşayış yerlərini, o cümlədən Bərdəni kasetli raketlərlə atəş tutmasına pişləyən fikirlər yer alıb.

Kamran Əliyev: Ermənistən ordusunun atəsi nəticəsində 91 nəfər həlak olub

Sentyabrın 27-dən bu günə qədər Ermənistən silahlı qüvvələrinin Azərbaycanın yaşayış məntəqələrini atəş tutması nəticəsində 91 nəfər dinc

TRIBUNA

НОВОСТИ 29 Октября 2020 11:15

МЕХРИБАН АЛИЕВА ВЫРАЗИЛА
СОБОЛЕЗНОВАНИЯ СЕМЬЯМ
ПОГИБШИХ В БАРДЕ

sakin həlak olub. SIA-nın məlumatına görə, bunu bu gün keçirilən brifinqdə baş prokuror Kamran Əliyev deyib.
Onun sözlerinə görə, o bildirib ki, təxribat nəticəsində 400 nəfər dinc sakin yaralanıb: "Ermənilərin təxribati nəticəsində Azərbaycanın yaşayış məntəqələrində 2442 yaşayış evi dağılıb, 92 çoxmərtəbəli yaşayış binası yararsız vəziyyətə düşüb. Həmçinin erməni təxribatları zamanı 428 mülki obyekte ziyan dəyiib". K. Əliyev deyib ki, həlak olanların 1-i körpə, 10-u uşaq, 27-si qadın, 53 nəfəri kişidir. Həlak olanların 15 nəfəri ahiylı yaşılı insanlardır.

İtaliyanın nüfuzlu beynin mərkəzinin saytında Azərbaycan səfirinin Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı yazısı dərc olunub

İtalya Parlamentinin Deputatlar Palatasının Xarici əlaqələr daimi komissiyasının sədri Piero Fassino-nun İtaliyanın nüfuzlu beynin mərkəzlərindən olan CeSPI-nin (Centro Studi per Politica Internazionale) internet saytında "Dağlıq Qarabağ: bizə də aidiyəti olan münaqişə" adlı məqaləsi dərc olunub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, italyan parlamentar məqaləsində Avropa ölkələrində sənaye, istehlak və gündəlik həyat üçün tələb olunan neft və qazın nəqlini təmin edən strateji boru kəmərlərinin keçməsi nöqtəyinənəzərində Qafqaz bölgəsinin əhəmiyyətindən, qloballaşmanın çoxtərəflü idarə edilməsinin tərkib hissəsi olan TAP boru kəmərinin də daxil olduğu Cənub Qaz Dəhlizinin İtaliya üçün enerji asılılığının şaxələndirilməsi və enerji təhlükəsizliyinin gücləndirilməsi baxımından strateji vacibliyə malik olmasından danışır. Deputat məqaləsində Ermənistən-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin lokal xarakterdən kənara çıxmak risklərinin olmasını də nəzərə alaraq, prosesin siyasi həllinə nail olmaq və bölgədə davamlı sülh və təhlükəsizliyin əldə olunması üçün Al-nin, xüsusiələ də Minsk qrupunun üzvü kimi İtaliyanın təcili tədbirlər görməsinin vacibliyini qeyd edib.

İtalyan deputatın məqaləsi ilə bağlı Azərbaycanın İtaliyadakı səfiri Məmməd Əhmədzadə tərəfindən CeSPI-nin redaksiyasına göndərilmiş məktub da qurumun internet səhifəsində yerləşdirilib. Məktubunda diplomat mövzuya göstərilən diqqət və Qafqaz bölgəsində geosiyasi, eləcə də İtaliyanın maraqları nöqtəyinənəzərində Azərbaycanın əhəmiyyəti barədə fikirlərə görə təşəkkür edib, eyni zamanda, Ermənistən-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı bir sıra məqamlara aydınlıq getirmək istədiyi bildirib.

Diplomat 1988-ci ilde Ermənistən tərəfindən Azərbaycana qarşı əlkəmizin Dağlıq Qarabağ bölgəsinin ilhaqi ilə bağlı irəli sürülmüş ərazi iddiaları və Ermənistən əlkəmizə qarşı həyata keçirdiyi hərbi təcavüzün ağır nəticələri, o cümlədən ərazilərimi-

Ermənistəni sülhə məcbur etmək üçün Azərbaycan Ordusunun özünü müdafiə hüququndan istifade edərək həyata keçirdiyi eks-hücum tədbirləri barədə məlumat verib. Azərbaycan əsgərinin ölkəmizin suveren ərazisində torpaqlarımızı işgalçılarından azad etdiyi üçün mübarizə apardığını, məglub olduğunu gören Ermənistən silahlı qüvvələrinin isə Azərbaycan mülki əhalisini hədəf götürdüyü və bunun mülki

CeSPI

HOME CHI SIAMO RICERCHE PUBBLICAZIONI SERVIZI EVENTI E ATTUALITÀ EN IT

Home / Eventi e attualità / Attualità

NAGORNO-KARABAKH ANALISI A CONFRONTO
Nota dell'Ambasciatore della Repubblica
dell'Azerbaigian in Italia, S.E. Mammad
Ahmadzada

26 Ottobre 2020

Ho letto con molto interesse l'editoriale dell'On. Piero Fassino "Nagorno Karabakh, una guerra che riguarda anche noi".

In primo luogo vorrei ringraziare per l'intervento sul tema, e per aver messo in rilievo l'importanza che l'Azerbaigian ricopre all'interno dell'area del Caucaso sia dal punto di vista geopolitico generale, che per il forte impatto sugli interessi italiani.

Allo stesso tempo, vorrei cogliere l'occasione per chiarire alcuni punti dell'editoriale. La regione del Nagorno Karabakh è la parte montuosa della regione del Karabakh, terra storica dell'Azerbaigian, ed è un territorio riconosciuto a livello internazionale del nostro Paese. Nel 1988 l'Armenia ha avviato rivendicazioni territoriali contro l'Azerbaigian per l'annessione della regione del Nagorno Karabakh, e nello stesso tempo ha espulso tutti gli azerbaigiani (più di 250 mila) dalle loro terre natali in Armenia. Dopo la dissoluzione dell'Urss, l'Armenia ha avviato un'aggressione militare contro l'Azerbaigian, occupando il 20% dei territori riconosciuti internazionalmente dell'Azerbaigian, inclusa la regione del Nagorno Karabakh e sette distretti adiacenti, realizzando una pulizia etnica contro tutti gli azerbaigiani (più di 750 mila) in questi territori ed anche compiendo crimini di guerra e un genocidio contro civili azerbaigiani nella città di Khopali. Oggi abbiamo oltre un milione di rifugiati e profughi azerbaigiani e non è rimasto un singolo azerbaigiano nei territori occupati. Tutti loro sono stati privati del diritto di tornare nelle loro terre natali e persino di visitare le tombe dei loro familiari per 30 anni. L'Armenia, per coprire la sua aggressione, ha creato nei territori occupati dell'Azerbaigian un regime illegale, criminale e fantoccio, detto "repubblica del Nagorno Karabakh" o la "repubblica di Artsakh", non riconosciuta da nessun paese, inclusa l'Armenia stessa.

Ci sono numerosi documenti internazionali, inclusi quattro risoluzioni del Consiglio di Sicurezza dell'Onu, che riconoscono la regione del Nagorno Karabakh come parte integrante dell'Azerbaigian, confermando la sovranità, l'integrità territoriale e l'inviolabilità dei territori riconosciuti internazionalmente dell'Azerbaigian e richiedono all'Armenia di ritirare le sue truppe dai territori occupati e il ritorno di tutti i rifugiati e profughi azerbaigiani nelle proprie terre, tutti ignorati da parte dell'Armenia.

zin işgali, etnik təmizləməyə məruz qalmış 1 milyondan çox azərbaycanlılarının qəçqin və məcburi köckünə çevrilmesi, məlki azərbaycanlılara qarşı tərəfdiliməş müharibə cinayətləri, Xocalı soyqırımı barədə məlumat verib. Ermənistən öz hərbi təcavüzungü ört-basdır etmək üçün işğal olunmuş ərazilərimizdə heç özü tərəfindən belə tanınmamış qeyri-qanuni oyuncaq rejim yaratdığını bildirib. Diplomat beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən qəbul edilmiş çoxsaylı sənədlərin, o cümlədən BMT TS-nin qətnamələrinin tələblərini qeyd edib, Ermənistən bu sənədlərə məhəl qoymadığını, 30 ilə yaxın davam edən danışılarda məqsədinin sülh prosesini uzatmaq və status-kvonu əbədileşdirmək olduğunu deyib, son iki il ərzində isə N.Paşinyanın öz zərərlə və təxribatçı hərəkət və açıqlamaları ilə danışıqlar proseşini mənasız etdiyini vurğulayıb.

Diplomat 27 sentyabr tərixindən Ermənistən əlkəmizə qarşı həyata keçirdiyi hərbi təcavüz və onun qarşısının alınması və

azərbaycanlı əhalisi arasında ağır itki'lərə səbəb olduğunu bildirib.

Həbələ bu günlərdə Ermənistən tərəfindən Azərbaycana qarşı və hazırlı hərbi əməliyyatlarla bağlı saxta və yalan məlumatların yayılması kampaniyasının aparıldığı deyən diplomat bu saxtakarlıqları təkzib edən faktlar barədə danışır. Eləcə də erməni tərəfinin münaqişəye dini don geyindirmək cəhdlerinə qarşı da ölkəmizin multikultural və dini tolerantlıq ənənləri və Vatikan və İsrail ilə yaxın əlaqələri barədə məlumat verib. Yalan məlumatları yaymaqdə Ermənistən məqsədinin Azərbaycan ərazilərinin işgalini davam etdirmək və azərbaycanlı məcburi köckünlərin öz torpaqlarına qayıtmamasına mane olmaq olduğunu bildirib. Diplomatın yazısı ilə aşağıdakı keçidən tanış olmaq mümkündür:

<https://www.cespi.it/eventi-note/articoli/nota-del-lambasciatore-della-repubblica-dellazerbaigian-italia-se-mammad>

Latviyalı deputat: Ermənistən tacili olaraq Azərbaycan torpaqlarını tərk etməlidir

nəm, cünti tarixdə belə nümunələr olub. 1980-ci illərin sonuna qədər azərbaycanlıların və ermənilərin birlikdə yaşadığı Dağlıq Qarabağda heç bir problem yox idi. Onlar orada sülh və mehriməlxalq hüquqa riayet etməye məcbur etmək üçün çox az iş görüb: "Arzu edirəm ki, sülh bərpa olunsun və Cənubi Qafqaz əlkələri de Baltikyanı əlkələr kimi dinc və məhrivan şəraitdə yaşasınlar. Bunun mümkün olduğunu biliyəm və olacağına da əmi-

Romans Naudinş qeyd edib ki, Avropa İttifaqı və dünyanın aparıcı əlkələri 30 il ərzində Ermənistəni işğal etdiyi torpaqlardan çıxmaga və bey-

Strategiyanın İlham Əliyev modeli: Diplomatik və hərbi məharətin mükəmməl sintezi

Dağılıq Qarabağ münaqişəsi təxminən 30 illik tarixə malikdir. Lakin problemin kökü hətta bir əsr əvvələ gedib çıxır. Münaqişə yaranan gündən ən çox Azərbaycanda müzakirə olunsa da, zaman-zaman beynəlxalq ictimaiyyətin də diqqət mərkəzində olub. Niyə zaman-zaman? Çünkü beynəlxalq təşkilatlar özlərinin qəbul etdikləri qərar və qətnamələrin icrası istiqamətində ortaya heç bir iradə qoymayıb. Eləcə də 1992-ci ildə yaradılmış ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrleri münaqişənin həllində kifayət qədər obyektiv mövqe nümayiş etdirməyərək Dağılıq Qarabağ probleminin uzunömürlülüyünə öz “töhfələrini” veriblər.

Ermənistən ilə Azərbaycan arasında son illər baş vermiş bir neçə qarşidurma bu münaqişəni beynəlxalq ictimaiyyətin diqqət mərkəzində getirib. Lakin 2020-ci ilin sentyabrından etibaren şənli Azərbaycan Ordusunu tərefindən həyata keçirilən əməliyyatlar nəinki beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətini çəkib hətta çox qısa müddətde bir sərət tədqiqatçıların əsas mövzusuna çevrilib. Azərbaycan Ordusunun həyata keçirdiyi uğurlu əməliyyatlar artıq dünyadan aparıcı ölkələrinin ordu rəhbərlikləri səviyyəsində yeni növ müharibəye nümunə kimi göstərilir və bu istiqamətdə tədqiqatların aparılması tövsiye olunur.

Bu fikirlər milli təhlükəsizlik üzrə ekspert, Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyasının zabiti mayor Xəyal İsgəndərovun “Strategiyanın İlham Əliyev modeli: Diplomatik və hərbi məharətin mükəmməl sintezi” sərəvhəli məqaləsində yer alıb. Məqaləni təqdim edirik.

Nəzərə almaq lazımdır ki, 2020-ci ilin sentyabrına qədər Dağılıq Qarabağ münaqişəsi keçmiş sovet ölkələrinin bir çoxunda mövcud olan çoxillik ərazi münaqişələrindən yalnız biri hesab edildi. Bəlkə də bir çoxlarımız bir neçə ay əvvəl mövcud situasiyanın belə bir vəziyyət alacağını heç təxmin etmirdik. Münaqişələrin həlli istiqamətində hər hansı irəliliyişin olması tarixi şəraitin yetişməsindən asılıdır.

Cənubi Qafqaz dünya xəritəsində çox kiçik yer tutmasına baxmayaraq, regionun ehəmiyyəti və ona olan maraq regionun coğrafi ölçüsündə qat-qat böyükdür. Bu baxımdan regionda sabitliyə ciddi tehdid edən Dağılıq Qarabağ münaqişəsinin həll olunmasında tekçə münaqişə tərəflərinin deyil, bir sıra xarici güclərin də konstruktiv mövqe nümayiş etdirməsi çox önemlidir. Münaqişənin həlli Azərbaycan üçün ərazi bütövlüyüünü bərpası deməkdirse, Ermənistən üçün Dağılıq Qarabağın “müstəqililiyinin” tanınması və ya Ermənistə-

na birləşdirilməsi kimi paradoksal iki yanaşmadan ibarətdir.

Ermənistən Respublikası Dağılıq Qarabağ münaqişəsində qazandığını düşünərək, əslində, ən çox itirən ölkədir. Birincisi, Ermənistən işgalçılıq siyasəti yürütülmək-lə Azərbaycan və Türkiye kimi ölkələrin iqtisadi dəstəyindən məhrum olub. Praktiki olaraq, iqtisadi blokadada olan Ermənistənən taleyi tamamilə xarici havadarlarından asılıdır. İkincisi, Ermənistən ictimaiyyəti Dağılıq Qarabağın onlara aid olması nağılı ilə illərdir aldadılır. Bunun nəticəsində artıq Ermənistənda elə bir nəsil formalaşıb ki, onlar ümumiyyətlə, Azərbaycan ərazilərinin hamisinin onlara aid olduğunu düşünürler. Bu fakt da erməniləri 2020-ci ildə dehşətli bir felakətin astanasına getirib çıxarıb. Dağılıq Qarabağ münaqişəsinin həlline ilk dəfə 1997-ci ildə Leon Ter-Petrosyanın hakimiyəti dövründə ümidi yaranmışdı. Lakin o, dərhal vəzifəsindən uzaqlaşdırılmışdı. Ter-Petrosyanın sonra hakimiyətə gələn bütün erməni rəhbərləri münaqişəyə qeyri-konstruktiv yanaşması ile seçilib. Robert Köçəryanın hakimiyəti dövrü münaqişənin həlli istiqamətində heç bir irəliliyişin olmaması ilə yadda qalıb. Serj Sarkisyan prezident seçildikdən sonra münaqişənin Madrid prinsipləri çərçivəsində həllinə ümidi yaransa da, tez bir zamanda bu ümidi işığı da sönmüşdü. Ermənistən hakimiyətinə ən səsli-küçlü gələn rəhbər Nikol Paşinyan olub. Paşinyan öz səfərləri kimi, nəinki qeyri-konstruktiv siyaset yürüdü, hətta diletant davranışları ilə gündəmə gəlməyi bacardı və Azərbaycan xalqının hiddətinə səbəb oldu. O, Dağılıq Qaraba-

ğı gah Ermənistən “tərkib hissəsi”, gah da danışıqlar prosesinin “müstəqil” subyekti kimi təqdim edərək siyasi naşılığını ortaya qoymuş.

Dağılıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının mövqeyi həmişə dəyişməz olub: “Münaqişə Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həll olunmalıdır”. Qeyd edək ki, ulu öndər Heydər Əliyevin hakimiyətə qayıdışı ilə Dağılıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində çox ciddi addımlar atıldı. Hətta Ermənistənən keçmiş prezidenti Ter-Petrosyanın realıqları dərk etməsində ulu öndər Heydər Əliyevin danılmaz rolu var. Lakin görünən odur ki, Ter-Petrosyanın münaqişə ilə bağlı apardığı pragmatik dəyərləndirme digər aktorların maraqlarına uyğun gelmedi və danışıqlar prosesinde uzunmüddətli durğunluq yarandı.

Prezident İlham Əliyevin hakimiyəti dövründə münaqişənin həlli məqsədilə çoxsaylı danışıqlar aparılsa da, onların praktiki olaraq heç bir nəticəsi olmayıb. Əslində, erməniləri də cəsərətləndirən budi: haqsız olmalarına baxmayaq, heç bir beynəlxalq təşkilat onlara təzyiq göstərməyib. Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin peşəkarlığının artırılmasına, eləcə də maddi-texniki bazasının gücləndirilməsinə xüsusi diqqət göstərən Prezident İlham Əliyev, eyni zamanda, beynəlxalq arenada Azərbaycanın nüfuzunun artırılması istiqamətində çox ciddi strateji addımlar atıb. Bu addımların arxasında şübhəsiz ki, Azərbaycanın milli maraqları dayanırdı. Prezident İlham Əliyev 2019-cu il fevralın 12-də müsəlhibəsində qeyd etdiyi kimi: “Bəzən bizim xarici siyasetimizi tarazlaş-

dırılmış siyaset kimi qələmə verir-lər, ancaq mən hesab edirəm ki, bizim siyasetimiz milli maraqlar üzərində qurulub”.

Prezident İlham Əliyev qarşılıqlı milli maraqlar əsasında ABŞ, Avropa İttifaqı, GUAM və MDB ölkələri, Türkiye, İran, İsrail və Pakistan ilə çoxvectörlü əməkdaşlığı özündə eks etdirən bir idarəetmə modeli formalasdır. Ölkəmizin haqq işinə dəstək verən ölkələrin siyahısını nəzərdən keçirməklə, dövlətimizin başçısının uzaqgö-rənliyinin bir daha şahidi olurug. Ermənistənə külli miqdarda silah-sursat tədarük edən bir sira ölkələrin siyasi bəyanatlarda bitərəflik nümayiş etdirməsi belə Azərbaycan diplomatiyasının uğurudur. Bu gün Ermənistən Kollektiv Təhlükəsizlik Məqaviləsi Təşkilatının (KTMT) üzvü olsa da, bu təşkilata üzv dövlətlər Azərbaycana əndan daha çox güvənlərlər. Məhərliyə başlayan gündən indiyə qədər Rusiya rəhbərliyinin nümayiş etdirdiyi yanaşma da bilavasitə Prezident İlham Əliyev diplomatiyasının nailiyyyətidir.

Bədnəm qonşularımızın ürəyindən olmasa da, Azərbaycan Qərbin enerji təhlükəsizliyində də mühüm rol oynayır. Belə ki, Qərb enerji məşrütlarının şaxələndirilməsi istiqamətində irəli sürdürüyü layihələrdə Azərbaycanı etibarlı tərəfdəş kimi görür. Şübhəsiz ki, bu layihələrin reallaşmasında qardaş Türkiyənin iştirakı və birmənali dəstəyi xüsusi şəvəfli vurğulanmalıdır. Ən vacib məqam ondan ibarətdir ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin “Bir millət, iki dövlət” şəhəri əsasında inkişaf etdirilən Azərbaycan-Türkiyə münasibətləri müstəqilliyimiz tarixinde bu qədər yaxın olmayıb. Bu-

rada da Prezident İlham Əliyevin misilsiz rolü xüsusi qeyd edilməlidir. Hazırda dünyada Azərbaycan və Türkiye qədər bütün sahələrdə bir-birini dəstəkləyən ikinci bir nümunə yoxdur.

Prezident İlham Əliyev yürütüdü praqmatik siyasetlə bütün rəhbərlərdən fərqlənir. Əger 2020-ci il sentyabrın 27-də - məhərliyə başlayana qədər əsasən onun diplomatik manevrləri, argumentlərini əsaslandırmaya imkan verən tarihi-siyasi biliyi daha çox müzakirə olunurdusa, məhərliyə başlayandan bəri dövlətimizin başçısı müxtəlif televiziya programlarına verdiyi müsahibələrde, Mərkəzi Komanda Mərkəzində Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyi və ali rütbəli zabitlər qarşısındaki çıxışlarında, eləcə de Azərbaycan xalqına müraciətlərində dürüstlük, səmimiyyət, ədalət, qətiyyət, səriştə, faktlara hörmət və sayıqlı kimi əsl Ali Baş Komandan keyfiyyətlərini nümayiş etdi. Hazırda Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Şanlı Azərbaycan Ordusunun yeni nəsil məhərliyənin elementlərini özündə eks etdirməkələ tarix yazır.

Prezidentin özünün də dedişi kimi: “Biz yeni reallıq yaratmışıq. Hər kəs bu reallıqla hesablaşmalıdır”. Bununla da Prezident İlham Əliyev müasir dünya tarixinə diplomatik və hərbi məharətin mükəmməl sintez olunduğu bir strategiya təqdim etdi. Gələcək aylarda bu strategiyanın müxtəlif aspektlərinin regional və global səviyyədə öyrənilməsi istiqamətində tədqiqatların aparılması xüsusi aktuallıq kəsb edəcək ki, bu da ölkəmizin beynəlxalq nüfuzunun da-ha da artmasına bilavasitə töhfə verəcək.

“Erməni qriqoryan kilsəsi ən müqəddəs dəyər olan insan həyatına deyil, ölümə xeyir-dua verir”

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMİ) sədri Şeyxüllislam Allahşükür Paşazadə erməni qriqoryan din xadimlərinin xristianlığın təməl prinsiplərinə, İncilin sülhsevər çağırışlarına zidd davranışlarını pisləyən bəyanat verib. QMİ-nin mətbuat xidmətindən AZERTAC-a daxil olan bəyanatın mətnini təqdim edirik: “Təcavüzkar Ermənistən rejimi 2020-ci ilin iyul ayından etibarən yeni hərbi təxribatlara əl ataraq, Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ və onun ətrafindakı ərazilərimizdə, həm də Ermənistən ilə dövlət sərhədində yerləşən yaşayış məntəqələrimizi və mülki əhalimizi ağır artilleriya və raketlərlə atəş tutmaqdə davam edir.

Sentyabrın 27-dən bu günədək Ermənistən Azərbaycanın onlara şəhər və yaşayış məntəqələrinin, o cümlədən, hərbi əməliyyatların baş verdiyi bölgədən xeyli uzaqda yerləşen Azərbaycanın ikinci ən böyük şəhəri olan Gəncənin dəfələrlə atəşə tutulmasından sonra oktyabrın 28-də qədim şəhərimiz Bərdə raket atəşlərinə məruz qalıb. Bərdədə azyaşlı uşaqlar da daxil olmaqla 21 nəfər qətlə yetirilib, 70-dən çox insan yaralanıb. Ümumilikdə, bu günədək 90-dan artıq dinc sakınımız həlak olub, 392 nəfər yaralanıb, 2406 fərdi ev, 92 çoxmənzilli ev, 423 mülki obyekt dağıdılıb. Gəncədə, Bərdədə məsum uşaqların öldürülməsi heç bir insani biganə qoya bilməz. Lakin Ermənistən dövlət səviyyəsində törətdiyi bu terrora dünya ictimaiyəti hələ de yekdil, birmənali mövqefi adət edir.

Ermənistən tarix boyunca çoxlu qanlı cinayətlər törədib. Ermənilər soyqırımı, işgal, ekstremizm,

terror, zorakılıq kimi insanlıqla bir araya sıçılmayan cinayətlər törədiblər.

BMT-nin qətnamələrini yerinə yetirməmək, separatizm, qondarma dövlət qurmaq cəhdəri, münaqişənin sülh yolu ile həllinə dair danışqları pozmaq, əldə olunmuş razılaşmalarla, öhdəliklərə əməl etməmək Ermənistənən hazırlığı rejiminin fealiyyət istiqamətləridir və bu, erməni dövlətciliyini iflasa aparır, süquta sürükleyir. Soyqırımı, ksenofobiya, islamofobiya, monoetniklik, etnik təmizləmə aparmaq, tarixən ərazi iddialarını təmin etmək məqsədilə terror təşkilatları yaratmaq və onları maliyyələşdirmək, dindən öz təcavüz məqsədləri üçün istifadə etmek - erməni ekstremistlərinin xisətidir.

İşgal olunmuş ərazilərimizdə mədəni irlərin məhv edilməsi, məzarlıqların dağıdılması, məscidlərin həqarətə məruz qalması, müxtəlif dinlərə məxsus məbədlərin, dini abidələrin məhv edilməsi, tari-

xin saxtalaşdırılması, mənşeyinin dəyişdirilməsi, özünüñküleşdirərək qriqoryanlaşdırılması siyaseti - bütün bunlar erməni vandalizminin təzahürəlidir.

Erməni rejiminin daha bir xarakterik cəhəti yalan, iftira xarakterli təxribatçı məlumatlar yaymaqdır. Belə ki, muzdu terrorçuların istifadə etdikləri halda Azərbaycana böhtan atmaq buna nümunədir. “Qarabağ Ermenistəndir” deyərək, işgal etdikləri Azərbaycan tor-

paqlarında qədim topomilləri erməni adları ilə dəyişdirərək özüñküleşdirmək cəhdərindən belə çəkinmirlər. Xocalı, Gence, Bərdə soyqırımlarını töredikləri halda, guya ozlərinin soyqırıma məruz qaldıqları barədə dünyada hay-küy salmaq da bu qəbildəndir. Faşizm dövrünün canilərinə haqq qazandıraraq xatirəsini əbədiləşdirmək Ermənistənən ən yeni tarixində siyasi yönünün göstəricisidir.

Ermənistənən təcavüzkar, işgalçi siyasetinə və müharibə cinayətlərinə erməni kilsəsi tərəfindən xeyir-dua verilmesi təessüb doğurur. Erməni qriqoryan kilsəsi ən müqəddəs dəyər olan insan həyatına deyil, ölüüm xeyir-dua verir, uşaqların, qadınların ölümüne, dinc insanların qətləne bərəət verməsi isə heç bir mənqiqə siğmir. Bütün səmavi dinlərin kitablarında, o cümlədən, İncildə, İsa Peyğəmbərin xitablarında insanları yaşamağa və yaşıtmaga çağırış vardır. Xristianlığın təməl prinsip-lərinə xilaf çıxan, İncilin sülhsevər

çağırışlarına zidd gedən erməni qriqoryan din xadimlərinin belə bir davranışının mənsub olduğunu din adına həqarətdir. Sülh üçün dua etmək əvvəzinə, müharibə səngərlərində bir əlinde xaç, bir əlinde silah tutub əsgərlərini Azərbaycan torpaqlarının işgalinə ruhlandıranların həqiqi din xadimliyi şübhə doğurur. Öz xalqını sülhə deyil, zorakılığa tehrif edən Ermənistən dövləti, erməni kilsəsi öz millətinə ölündək savaşa səsləməklə erməni xalqının gələcəyini fəlakətə sürükleyir.

Dünya dövlətlərinin rəhbərlərinə, beynəlxalq təşkilatlara və dini liderlərə müraciət edərək, erməni qriqoryan kilsəsi başçısının dünyadakı ermənilərə müraciətinin mahiyyətini və mümkün fəsadlarını lazımcı qiymətləndirməyə çağırıram. Monoetnik ölkə olan Ermənistənən dini mərkəzi fasızmə, terror, işgala, ilhaqa, milli və dini ədəvətə təşviq edir, bu, çox təhlükəli bir tendensiyadır və təkcə bölgədə deyil, qlobal müstəvidə sülhə, dinlər

və sivilizasiyaların dinc birgəyasaşıış mühitine tehdiddir. Ölkəmizin beynəlxalq birlik tərəfindən tanınan ərazilərini işğaldan azad etmək yolunda əzmkarlığı və israrı qarşısında aciz olduğunu dərk edən və məglubiyyətinin qacılmas olduğunu anlayan erməni tərəfi son umid yeri olaraq kilsə amilindən istifadə edərək münaqışəyə dini don geyindirərək xristian-müsəlman qarşıdurması kimi təqdim etməyə və beləliklə, xristian dünyasının dəstəyinə nail olmaq yönündə cidd-cəhdə çalışır. Bu amilin təhlükəli olması dünyadan aparıcı dini liderləri ilə, o cümlədən, Rus Pravoslav Kilsəsinin başçısı Patriax Kirillin, Ümumgürçüstan Katalikos-Patriarxi II İliyanın, Ümumdünya Kilsələr Şurasının vasitəciliyi ilə keçirilən, erməni dini liderinin şəxsən iştirak etdiyi görüşlərimizdə dəfələrə gündəmə getirilib və münaqışələrdə din amilindən istifadənin qətiyyət yolverilməz olduğu birmənali vurgulanıb. Belə ki, bu amil dinlərin sülhsevər mahiyyətinə ziddir.

Bütün dünyaya bir daha bəyan edirik ki, hazırlığı tehrif edən erməni kilsəsi tərəfindən işğalınə ruhlandıranların həqiqi din xadimliyi şübhə doğurur. Öz xalqını sülhə deyil, zorakılığa tehrif edən Ermənistən dövləti, erməni kilsəsi öz millətinə ölündək savaşa səsləməklə erməni xalqının gələcəyini fəlakətə sürükleyir.

Anar Eyvazov: Cəbhənin bütün istiqamətlərində vəziyyət ordumuzun nəzarəti altındadır

Ötən müddət ərzində humanitar atəşkəs rejimi pozan Ermənistən silahlı qüvvələri Goranboy, Tərtər, Ağdam və Ağcabədi rayonlarını, o cümlədən Gorus rayonu istiqamətindən Qubadlı rayonunun ərazilərini raket və artilleriya vasitələrindən atəşə tutub. Cəbhənin əsasən Ağdərə, Xocavənd və Qubadlı istiqamətlərində hücumu keçməyə cəhd edən düşmən bölmələrinin qarşısı qətiyyətlə alınıb.

AZERTAC xəbər verir ki, bu barədə Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətinin metbuat katibi polkovnik-leutenant Anar Eyvazov oktyabrın 30-da Hərbi İnformasiya Mərkəzində keçirilən brifinqdə deyib.

Anar Eyvazov bildirib ki, döyüş texniki və canlı qüvvə baxımından xeyli sayıda itki veren düşmən geri çəkilməyə məcbur edilib. Bərdə və Tərtər şəhərlərinə raket hücumları həyata keçirən düşmənin üç ədəd “Smeg” yayım atəşli reaktiv sistemi və ermənilərin qondarma özünü müdafiə ordusu adlandırdıqları Ermənistən silahlı qüvvələrinin 1-ci ümumqoşun ordusunun

komandan müavini, o cümlədən düşmənin xeyli sayda canlı qüvvəsi, “Qrad” yayım atəşli reaktiv sistemi, “Osa” zenit raket kompleksi, P-18 radiolokasiya stansiyası, 2 ədəd “Qvozdika” özüyəriyən haubitsası, 10 ədəd artilleriya topu, piyada döyüş maşını, 3 ədəd tankı, 4 ədəd avtomobil texnikası və yeni istismara verilmiş raket-artilleriya silahları anbarı bölmələrimizin dəqiq atəş zərbələri ilə məhv edilib.

Müdafıə Nazirliyinin mətbuat katibi bildirib ki, Azərbaycan Ordusunun uğurlu eməliyyatları çərçivəsində Cəbrayı, Zəngilan və Qubadlı rayonlarının ümumilikdə 9 kəndi işğaldan azad edilib. “Uğursuz fealiyyətləri gizlətmək məqsədiət müxtəlif dezinformasiyalar yayan düşmənin guya Azərbaycan Ordusuna aid silah anbarının ve pilotuz uçuş aparatının məhv edilməsi ilə bağlı məlumatları həqiqəti eks etdirmir. Hazırda cəbhənin bütün istiqamətlərində vəziyyət ordumuzun nəzarəti altındadır. Qələbə bizimlədir”, - deyə Anar Eyvazov vurgulayıb.

İzmirde zəlzələdə ölenlərin sayı 6 nəfər, yaralananların sayı 202 nəfər çatıb

İzmirde zəlzələ neticəsində helak olanların sayı 6 nəfər, yaralananların sayı 202 nəfər çatıb. AZERTAC xəbər verir ki, zəlzələ bölgəsində axtarış-xilasətme işləri davam etdirilir. Dağııntılar altından indiyədək 70 nəfər sağ olaraq çıxarılib. Katırladək ki, dünən yerli

vaxtla saat 14.51-də Türkiyənin Egey bölgəsində 6,6 bal gücündə zəlzələ baş verib. Yeraltı təkanlar İstanbul da daxil olmaqla, Egey və Marmara bölgəsinin hər yerində hiss edilib.

Erməni baş redaktor: “Vazgen Manukyanın tələbi ilə razıyam”

Son vaxtlar Ermənistənən bir çox siyasi-ictimaiyyət nümayəndələri baş nazir Nikol Paşinyanın istefası tələbi ilə çıxışlar etməkdərlər. Xüsusilə, ölkənin sabiq baş naziri Vazgen Manukyanın həmin tələbi irəli sürməsinin ardınca sözügedən istiqamətdəki fealiyyətlər artmağa başlayıb. Mehəz Mankuyanın ardınca erməni messenət Sergey Ambarsumyan bənzər tələblə çıxış edib və olyarx bildirib ki, erməni milləti uğurumun kənarındadır. O, Nikol Paşinyanı Rusyanın etimad göstərdiyi səriştəli idarəciliyən birine təhvil verməye dəvet edib.

SIA xəbər verir ki, bu arada Manukyan və Ambarsumyana dəstək olanlardan biri de ermənilərin Razm.info internet-qəzetinin baş redaktoru Karen Vrtanesyandır. Belə ki, Ermənistənən Azərbaycan ordusuna qarşısındaki sarsıcı məglubiyyəti və 6 rayon mərkəzini itirməsi, habelə azərbaycanlı mobil qrupların Qarabağın dərinliklərinə qədər ireliləməkləri məsələsini öncə çəkən erməni jurnalist özünün feysbuk səhifəsində Nikol Paşinyanın buraxdığı səhvlərin təhlilini aparıb, bu səhvləri erməni xalqına və dövlətçiliyinə qarşı cinayət adlandırıb. “İndi belə məsələləri publik şəkildə müzakirə etməyin vaxtı olmasa da, mən Vazgen Manukyanın tələbi ilə razıyam”, deyə Karen Vrtanesyan bildirib.

Erməni KIV təmsilcisinin sözlərinə görə, Paşinyanın və hökumətin istəfa verməkdən başqa yolu qalmayıb. “Vaxt da yoxdur. Bu, dövləti və milləti qorumaq üçün sonuncu şansdır”, jurnalist qeyd edib.

Rövşən RƏSULOV

"Gəncəyə və Bərdəyə raket hücumları müharibə cinayəti olmaqla bərabər, həm də Ermənistanın dövlət səviyyəsində törətdiyi terror aktlarıdır"

İşgalçi Ermənistan ordusunun Bərdədə dinc sakinləri qadağan olunmuş silahlarla raket atasına tutması müharibə cinayətidir. Bu, eyni zamanda, həm də qədər ermənilər tərəfindən törədilən müharibə cinayətidir, bir o qədər də bu cinayətlərə susanların, Ermənistanı qınamayan beynəlxalq təşkilatların ortaq olduğu cinayətdir.

Bu fikri AZƏRTAC-a açıqlamasında Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədr müavini, "Yeni Azərbaycan" qəzeti-nin baş redaktoru Hikmət Babaoğlu deyib.

Deputat bildirib ki, beynəlxalq təşkilatların, insan hüquqlarının müdafiəsi təşkilatlarının Gəncədə, Naxçıvanda, Tərtərdə törədilən müharibə cinayətlərinə göz yummaları, susqunluq nümayiş etdirmələri erməni terrorçularını belə cinayətləri təkrar etməyə həvəsləndirir. Düşünürler ki, bu cinayət qınamılmayacaq və cəzasız qala-

caq. Ona görə də insan hüquqları sahəsində fəaliyyət göstərən beynəlxalq təşkilatlar ermənilərin dinc əhalini hədəfə almasına səssiz qalmamalıdır. Gəncəyə və Bərdəyə bu cür hücumlar müharibə cina-

yəti olmaqla bərabər, həm də dövlət səviyyəsində törədilən terror aktlarıdır. İnsan hüquqlarının müdafiəsi ilə məşqul olan ayrı-ayrı təşkilatlar çox təessüf ki, ermənilərin törətdiyi bu cinayətlərə susqunluq nümayiş etdirirlər. Bu susqunluq, əslində, Ermənistani dəstekləmək anlamına gəlir. Düşünürəm ki, heç olmasa, bundan sonra müvafiq insan hüquqları institutları, beynəlxalq və humanitar təşkilatlar, ayrı-ayrı dövlətlər bu məsələyə ciddi qı-naq nümayiş etdirməklə işgalçi ölkəni bu cür addımlardan çekindirməlidirlər.

"Cəzaya gəldikdə, Azərbaycan Ordusu dinc sakinlərimizə qarşı cinayət törədən ləğvinə cəsədən mütələq layiqli cavab veriləcək", - deyə H.Babaoğlu qeyd edib.

Vüqar Rəhimzadə: "Amnesty International", "Human Rights Watch" və "Vice News" erməni faşizmini fakt olaraq təsdiqlədilər

Dünya ictimaiyyəti artıq erməni faşizmini və vandalizmini fakt olaraq təsdiqləyir. ABŞ-in "Vice News" nəşri, "Amnesty International" və "Human Rights Watch" beynəlxalq hüquq müdafiə təşkilatlarının Ermənistanın Azərbaycanın mülki əhalisini qarşı qadağan olunmuş kaset bombalarından istifadə etdiyinə dair açıqlama yaymayıla da göstərir ki, artıq dünya erməni vandalizminə və terrorizmənən göz yumma bilmir. Bu isə Azərbaycan dövlətinin və xalqının Ermənistan üzərində növbəti siyasi-diplomatik qələbəsidir.

şizminin və vandalizminin növbəti təzahürünü fakt olaraq təsdiqləyiblər".

Vüqar Rəhimzadə əlavə edib ki, Ermənistan dövləti bir qayda olaraq bütün məsələlərde insanlıq və əxlaq normalarına zidd mövqə nümayiş etdirir: "Vəhşiliyin və terror aktının törədilməsi, herbi əməliyyatların getdiyi zonadan uzaqda yerleşən Bərdə şəhərindəki dinc əhalinin qadağan edilmiş rakətlərdən iki dəfə bombalanması onu göstərir ki, təlxək Paşinyan rejimi nəinki bütün region, eləcə də sivil dünya üçün real təhlükədir. Bu terror aktları miqyasına və əhatə dairəsinə görə ki-fayət qədər genişmiqyaslı hücumdur və onlarla uşaq bu soyqırım aktının qurbanıdır".

Bəlkə də ermənilər düsünlər ki, Gəncə və Bərdə terrorları ilə xalqımızın mübarizə əzminin sindiracaqlar. Amma baş verənlər onu göstərir ki, belə hadisələr nəinki insanların əzminini sindirməq, əksinə Azərbaycan xalqını daha da mətinləşdirir. Bu fikirləri SİA-ya açıqlamasında Yeni Azərbaycan Partiyası Siyasi Şurasının üzvü, "İki sahil" qəzeti-nin baş redaktoru, siyasi elmlər doktoru Vüqar Rəhimzadə deyib.

Vüqar Rəhimzadə bildirib ki, dünya mediasının və beynəlxalq qeyri-hökumət təşkilatlarının Ermənistanın azərbaycanlılarına qarşı qadağan olunmuş silahlardan istifadə etməsinə dair açıqlamaları işgalçi ölkənin bütün dünyaya qarşısında vəhşiliyini, insanlıqdan kənar üsullarda mübarizə apardığını tam çıpaqlığı ilə ortaya qoyur. Bununla da bütün dünyaya şahid olur ki, Paşinyan rejimi Ermənistanın açıq-aşkar terrorçu və faşist dövlət olduğunu bir daha təsdiq edir: "Ermənistanın Bərdə şəhərinə qadağan

Təhsil naziri: Tədris ilinin müddətinin azaldılması nəzərdə tutulmur

Biz hər şagirdin ənənəvi təhsil almasının tərəfdarıyiq, amma indi yaranmış vəziyyətdə ən düzgün yol distant təhsildir. SİA-nın məlumatına görə, bunu Təhsil naziri Emin Əmrullayev dünən keçirdiyi brifinqdə deyib. Onun sözlərinə görə, sutka ərzində yoluxma sayının 1000-dən çox olması artıq distant təhsilin təşkili barədə qərarın verilməsinə səbəb olub.

Nazir bildirib ki, hazırda hər bir vətəndaşın vərə bileyə töhfə qaydalara əməl etməkdir. Nazirin sözlərinə görə, tədris ilinin müddətinin azaldılması nəzərdə tutulmur. Bu il tətillər bu və digər formada kompensasiya ediləcək.

102 tələbə Prezident təqaüdü alacaq

Prezident İlham Əliyev 2020/2021-ci tədris ilində Azərbaycan Respublikasının ali məktəblərinə daxil olmuş tələbələrə Prezident təqaüdünүn verilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb.

Trend xəbər verir ki, Sərəncama əsasən, 2020/2021-ci tədris ilində tələbə qəbulu imtahanlarında ixtisas qrupları üzrə ən yüksək nöticələr göstərmiş və Azərbaycan Respublikasının ali məktəblərinə daxil olmuş 102 tələbəye Prezident təqaüdü verilir. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etmək tapşırılıb.

Döyüş meydanında nə baş verir?

"Azərbaycan ordusu Şuşadan cəmi bir neçə, maksimum 5 kilometr məsafədədir. Əsas hədəfləri Şuşanı tutmaq, Şuşanı geri qaytarmaqdır", deyə qondarma Daqqliq Qarabağ Respublikasının rəhbəri Arutunyan öz Facebook səhifəsində yazıb. Bu paylaşımıla qondarma rejim rəhbəri əslində, Azərbaycan Ordusunun qarşısından erməni hərbiçilərinin qaçdığını və döyüslərin artıq ən azından Şuşa ətrafında, bu şəhərin yaxınlığında getdiyini etiraf edib. Halbuki, Daqqliq Qarabağda işgal altında olan mövqeləri, yaşıyış məntəqələrini, şəhərləri şəhərləri ordumu-zun işğaldan azad etdiyi, geri qaytardığı barədə məlumatları Ermənistən tərəfi bu vaxta qədər təkzib edib, dezinformasiyalar yayaraq öz vətəndaşlarını aldadıb.

Qondarma rejim prezidentinin paylaşımından bir saat sonra, Müdafiə Nazirliyinin nümayəndəsi Arşun Ovannisanov tərəfindən briqinq keçirilib və bildirilib ki, cənub hissədə, Araz sahilərinə qədər cəbhə xətti istiqamətində müyyən döyüş əməliyyatları baş verib, guya Ermənistən Silahlı Qüvvələri müyyən mövqeləri yaxşılaşdırmağı bacarıb. Əvvəla, Azərbaycan Ordusu hər gün yeni-yeni mövqeləri, yaşıyış məntəqələrini işğaldan azad edir, həmin yerlərdə Azərbaycan bayrağını sancır və bu faktlar videogörüntülərdə də öz ek-sini tapır. Bu görüntülərin, tekzibə-dilməz faktların fonunda Ermənistən hakimiyyəti xalqa mövqelərinin yaxşılaşdırılması xəbərini verir və izah da etmir ki, bu necə olur. Necə olur ki, Azərbaycan Ordusu irəliləyir, amma bu diğərlər mövqelərini yaxşılaşdırırlar? Əgər, ermə-

ni əsgərlərinin döyüş meydanından geriye qaçaraq arxada gizlənməsini, döyüş meydanını qoyub qaçmasını, özünə daldalanacaq tapıb orada gizlənməsini nazirlilik nümayəndəsi mövqelərin yaxşılaşdırılması hesab edir, bu başqa məsələ. Amma başqa istenilən rakursda yalan danışır, növbəti dəfə daxili auditoriyani, erməni xalqı dedikleri kütlni aldadır.

Bəlkə də Ovannisanov ele gelir ki, o aldada bilir Ermənistən vətəndaşlarını. Ola bilsin, hələ də xam xəyallar içərisindər ki, ermənilər onun sözlərinə inanır, amma belə olan halda yalnız özünü aldadır. Çünkü, sosial şəbəkələrin erməni seqmentində indi tamam başqa müzakirələr gedir və bu heç də Arşun Ovannisanovun fikirləri, mövqeyi ile üst-üstə düşmür. Məsələn, sosial şəbəkələrdə bir qrup erməni əsililəri, Ermənistən və-

təndaşları konkret olaraq mövcud hakimiyyətə Azərbaycan Ordusunun işğaldan azad etdiyi ərazilər barədə faktlar, fotoskilər, video-görüntüler təqdim edirlər. Bu isə ondan xəber verir ki, erməni cəmiyyəti heç də Paşinyanın, Arutunyanın, Ovannisanovun yalanlarına inanır. Bir də axı, sadalanan səlahiyyətlər onların öz içində çıxıblar, xisətlərinə, yalançıqlıqlarına hamidən yaxşı bələddirlər və qeyd olunan faktları görən, şahidi olanlar bununla bağlı arqumentli suallar ünvanlayırlar öz ölkələrinin hakimiyyətinə, səlahiyyətlərinə.

Bununla yanaşı ermənilər indi hakimiyyət nümayəndələrinin, səlahiyyətlərinin öz sözlərindən çıxan məntiqi nəticələri də argument şəklində onların qarşılmasına qoyular. Ele Arutunyanın Facebook səhifəsindəki paylaşımı Ovannisanovun yerində çətdirirlər və haqlı olaraq bildirirlər ki, onların fikirləri üst-üstə düşmür. Yəni, Şuşa ətrafında, 5 kilometr məsafədə Azərbaycan Ordusunun yerləşməsi paylaşımı ilə cəbhənin cənib hissəsində döyüslərdə erməni əsgərlərinin mövqeyindən Ovannisanovun dəm vurması erməni cəmiyyətinə de güllüng görünür ki, bunda açıq-aşkar bildirirlər. Məsələn, indi erməni cəmiyyətində sual yaranır ki, Ermənistən ancaq cənub istiqamətində döyüslər aparırsa, cənubdakı mövqelərini yaxşılaşdırmağı bacarıbsa, düşmən Şuşanın ətrafına necə çatıb? Axı ermənilər özləri də bilirlər ki, Şuşaya

gedən yol cənubdan keçir və Azərbaycan Ordusu Şuşaya çatmaq üçün heç olmasa bu hissədə irəli-ləməli idi. Deməli, yaxşı başa düşürə ki, əvvəla döyüş həm cənub istiqamətində, həm də şimal istiqamətində gedir və ordumuz cənub istiqamətində qələbelərə imza atır, uğurlarını, ərazilərin işğaldan azad edildiyini səndiqi bayraqları ilə təsdiqləyirlər, amma Ermənistən hakimiyyəti, səlahiyyətlərə sadəcə onları ələlxüs mövqelər barədə aldadırlar.

Cəbhədə nə baş verdiyini detalları ilə söyləmək çətindir, amma bu reallıqdır və bunu demək asandır ki, bütün çətinliklərə, düşmənin namərcəsinə qurduğu istehkamlara baxmayaraq Azərbaycan Ordusu durmadan irəliyir, işğal altındakı torpaqları işğaldan azad edir və bu Ermənistən istimaiyyətində birmənəli qarşılınmır, hakimiyyətə qarşı istəfa tələbi ilə özünü biruze verir. İndi artıq erməni baş naziri Nikol Paşinyan öz səlahiyyətlərini təhlil verilməsi təklifi, daha doğrusu tələbi irəli sürürlür. Təbii ki, cəmi bir neçə gün küçədə hay-küy salmaqla hakimiyyəti ələ keçirən, ələ keçirdiklərinin imkanları hesabına da özü üçün yuxusuna girməyen yaşayışı, maddi vəsaitləri qanunsuz şəkildə mənim-səyən bir adam üçün də bu tələbə barışmaq çətindir və ölkəsinin mögləbiyyət xəbərlerini də daxili auditoruyadan bu səbəbə gizlədir. Yaxud da özünə lazım olan şəkildə dezinformasiyalar yayır ki, kütlenin zərbəsindən yaxına bilsin. Axı

o bu kütlenin narazılıqlarına yaxşı bəleddir. Bundan önceki rejimin devrilmesində, hakimiyyət çevrilişində yaxından iştirak edən, ona rəhbərlik edən birinin kütlenin, özü də erməni seqmentine xas olan aqressiv kütlenin onu hansı hala salacağından hamidən yaxşı xəbərdar olan Paşinyanın qorxularını, bu səbəbdən də mögləbiyyətləri barədə doğru informasiyanı gizlətməsi, yalanları bir-birinin ardınca dövriyyəyə buraxması başadı-şüləndir. Amma cidanı çuvalda gizlətmək mümkün olmadığı kimi, Nikol sona qədər bunu gizlədə bil-meyəcək.

Heç şübhəsiz ki, döyüş meydanında nə baş verdiyini sona qədər gizlətmək mümkün deyil. Çünkü, ordumuzun zəfərləri Ermənistən üçün ağırlı vəziyyətlər deməkdir və bundan daha acınacaqlı vəziyyətlər də vəd edir ki, bunun dadını Nikol, Araiklə və digər səlahiyyətlərlə yanaşı erməni xalqı deyilən toplum da dadacaq. Məsələn, illər, onillər boyu əmek sərf etdikləri, eyni zamanda bu yolda qurbanlar verərək qanunsuz ələ keçirdikləri, işğal etdikləri torpaqların geri qaytarılmasına dözə bilməyən, bunulla barişa bilməyən Araik Arutunyan kimi qondarma rejim rəhbərləri nə qədər gizləsə də sonda həmin əraziləri, özünün qondarma hakimiyyətini müdafiə etmək məqsədi, mənsub olduğu xalqın nümayəndələrini köməye çağırmaq üçün hansı mögləub durumda olduqlarını etiraf etmək məcburiyyətində qalıblar axı. Ermənistən məxsus müxtəlif rəsmi mənbələr və nümayəndələr ərazi ilə bağlı əks, bir-birini təkzib edən məlumatlar vermələri-ne baxmayaraq, düşmən tərəfi də yaxşı bilir ki, döyüş meydanında nə baş verir, Azərbaycan Ordusu tarixi ədaləti bərpə edir, sülh və təhlükəsizliyin təmin edilməsi istiqamətində lazımdır. Yaxşı bilir ki, Azərbaycan Ordusu Ali Baş Komandan Cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qələbə ezmindər və Azərbaycan xalqı ən yaxın zamanda tam qelbe xəberini, torpaqlarımızın erməni işğalından tamamilə azad olunması mühədəsini hər an səbirsizliklə gözləyir.

Inam Hacıyev

Xüsusi karantin rejimi daha da sərtləşdirilə bilər

991 olub ki, bu da pandemiyanın başladığı dövrden ən yüksək göstəricidir. Ona görə də, ölkələr karantin rejimini yenidən sərtləşdirməyə başlayıblar".

Millet vəkili Azərbaycan vətəndaşlarını da bu məsələdə diqqətli olmağa çağırıb. İ.Məmmədov qeyd edib ki, vətəndaşlar tərəfindən qoruyucu vasitələrdən istifadə səviyyəsi aşağıdır, sosial məsafə saxlanılmır, yoluxmanın qarşısının alınması üçün digər tövsiyələr lazımlıca riyət olunmur. Eyni zamanda, ticarət, mişət-iasha obyektlərində, ictimai nəqliyyatda təhlükəsizlik qaydalarına riyət olunması səviyyəsi qənaətbəxş deyil. Hazırkı durum onu deməyə əsas verir ki, qarşidan gələn dövrde xüsusi karantin rejimi dəha da sərtləşdirilə, yoluxma hallarının geniş yayıldığı şəhər və rayonlarla bağlı yeni məhdudiyyətlər tətbiq oluna bilər.

Deputat söyləyib ki, koronavirusla mübarizədə feal olmaq, xüsusi karantin rejiminin qaydalarına riyət etmək həm də cəbhədə döyüşen əsgərlərimizin sağlamlığı üçün vacibdir: "Bu gün orduya dəstək vermək istəyən hər bir vətəndaş ilk növbədə əskər və zabitlerimizin sağlamlığı haqqında düşünməli, özünü və yaxınlarını xəstəlikdən qorumaqla haqq işimizə layiqli töhfəsini verməlidir. Bütün bunları nezəre alaraq hamı xüsusi karantin rejiminin qaydalarına riyət etməli, maska taxmalı, şəxsi gigiyenəsini gözləməlidir. Hər bir vətəndaş olduğu yerdə asılı olmayaq, həm özüne, həm də ətrafına qarşı diqqətli olmalı, nümunə göstərməli, qaydaların pozulmasına dözümsüzlik nümayisi etdirməlidir".

Ceyhun Rasimoğlu

Döyüşə keşişlər gedir

Ermənistən bir da-ha təsdiq etdi ki, Qarabağ mühərbiyəsində erməni keşişləri iştirak edirlər. SİA-nın məlumatına görə, Ermənistən Müdafiə Nazirliyinin nümayəndəsi Artsun Hovanisanov bu gün açıqlamasında bildirib. Qeyd edib ki, döyüslərdə iki keşiş Qazaryan və Nərsisyan aktiv şəkildə iştirak edib: "Dünen gece döyüslər baş verib. Keşişlərimiz Qazaryan və Nərsisyan dünen gece əsgərlərimiz üçün tanrıya dua edib və döyüslərdə iştirak edib".

O, döyüslərdə iştirak edən keşişlərin fotolarını da yayıb. Bundan əvvəl də qeyd etdiyimiz kimi, bütün dinlərin əsasında sülh dayanır və adətən, din xadimləri toqquşmaların qarşısının alınmasında rol oynayırlar. Erməni keşişləri isə bunun əksini edir, hətta "humanitar ateşkəs" in başlanmasından bir neçə saat önce bütün ermənilərin katolikosu II Qaregin erməniləri mühərabəyə qoşulmağa, azərbaycanlıları öldürməyə çağırıb.

İşgal olunmuş əraz Azərbaycan iqtisadi

Azərbaycan xalqı tarixinin ən yadda qalan və şanlı dönəmlərindən birini yaşayır. Ali baş komandan, Prezident İlham Əliyevin strateji rəhbərliyi ilə Azərbaycan ordusu vaxtilə nağıl kimi görünən həqiqətləri günbəgün bərqərar edir, işgal olunmuş ərazilərdən didərgin düşmüş əhalinin uzun illərin həsrətinə son qoyulur.

Hər gün yeni torpaqların işğal-dan azad olunması ilə bağlı xoş müjdələrin gəldiyi bir vaxtda 27 il Azərbaycandan ayrı düşmüş, adları hər bir azərbaycanının yad-daşında hifz olunan bu ərazilərin iqtisadi potensialı barədə yazmaq zamanı artıq yetişib. Əlbətə, bu ərazilərin azərbaycanlılar üçün tarixi-mədani əhəmiyyəti hər hansı iqtisadi dəyərlərdən qat-qat yüksəkdir. Son hadisələr də məhz buna dəlalət edir.

Sırr deyil ki, 2020-ci il bütün dünya ölkələri üçün çatın keçir. Pandemiya, dünya iqtisadi böhranı ekşər ölkələrin iqtisadi durumu na ciddi təsirlər göstərmmiş, ölkələr planlaşdırıcıları irimiciyəsi siyasetləri taxira salmaq, xərclərini tənzərləmək məcburiyyətində qalıb-

lar. Lakin, Azerbaycan dövləti və xalqı hər hansı iqtisadi, sosial və səhiyyə çətinliklərinə, müharibənin getirdiyi maddi ziyanlara, çoxsaylı və çoxçəsidi maliyyə xərclərinə baxmayaq, özüne qarşı edilmiş təcavüze sıpar gəlmış və torpaqların azad edilmesi üçün eks hücum amaliyyatına başlayıb.

Bu bir daha Azərbaycan dövləti üçün tarixi-mədəni dəyərlərin və həqiqətlərin ali olduğunu rümayış etdirir. Bununla belə, işğaldan azad olunan ərazilərin tarixi-mədəni dəyəri ilə yanaşı zəngin iqtisadi potensialı da mövcuddur. Və bu ərazilərin ölkə iqtisadiyyatına integrasiyası ilə yaradılacaq yeni iqtisadi dəyər Azərbaycan dövlətinin çəkdiyi və bundan sonra da teraddüsüz və xüsusi fiskal

gerginlik yaşamadan çekicəyə bütün maliyyə xərclərini dəfələrlə üstələyəcəkdir.

Bəs İşğaldan azad olunan ərazilərin iqtisadi potensialı nedən ibarətdir? İşgal olunmuş ərazilərin iqtisadi potensialının əsas parametrlərinə diqqət yetirsək görərik ki, Azərbaycan Respublikasının Dağlıq Qarabağ və onun əraziində olan Laçın, Kelbacər, Qubadlı, Zəngilan, Cabrayıl, Ağdam (rayon mərkəz) və ərazisinin böyük hissəsi), Füzuli (rayon mərkəzi və ərazisinin böyük bir hissəsi) inzibati rayonları 1989-1993-cü illərdə Ermanistan tərəfindən işğal olunmuşdur və işgal tarixindən bu günədək talançılıq, qeyri-səməralı istismar nəticəsində regionun infrastrukturunu vox savivyasına qatırı-

İlb. Bu səbəbdən, galacək bərpası işləri ümumi infrastrukturun (yollar, qaz, su, elektrik enerjisi, rabitə) və ilkin yaşayış şəraitinin qurulmasına əsaslanıb. Başlamalı və sonrakı mərhələdə isə iqtisadi inkişaf işvihlərinə keçilməlidir.

Regionun təbii landşaftı və turizm potensialı

İşgal olunmuş reglonda müxtəlif təbiət abidələri, nadir bitki və heyvan növleri yayılmışdır. İşğal olunan Kiçik Qafqazın dağlıq zonaşı Azərbaycanın iri meşə rayonudur. Regionun ümumi meşə sahəsi texminən 246.7 min hektardır, o cümlədən 13197 ha qıymətli meşə sahələridir. Ölkəmizdə xüsusi mühafizə olunan təbiət

min hektara çatdırılıb ki, bunun da 42997 hektarı erməni işgalçılari-nın tapdağı altındadır.

Təbil landşaftı, nadir bitki və heyvanlar aləmini mühafizə etmək məqsədi ilə Kiçik Qafqazın işğal altında olan ərazilərində vaxtılıq bir sıra qoruq və yasaqlıqlar təşkil olunmuşdur. Bunlardan Basitçay Qoruğunu, Laçın yasaqlığını göstərmək olar. Basitçay qoruğu Azərbaycanın canub-qərbində bu günlərdə işğaldan azad edilmiş Zəngilan ərazilərində Basitçayın dərasında 1974-cü ildə yaradılıb. Qoruğun sahəsi 107 hektardır. Burada corunan obyekt şərqi çinarıdır. Çay boyu çınar məşəliyi 12 km mesafədə uzanır. Burada bitən ağacların yaşı 500 ilə çatırı və şərqi çınarı "Qırmızı Kitab" a daxil edilib.

Laçın yasaqlığı Azərbaycanın işgal olunmuş Laçın rayonu ərazisində 1961-ci ildə təşkil edilmişdir. Sahəsi 21.4 min hektardır. Yasaqlıqda dağ keçisi, cüyür, çöl donuzu, turac, kəklik mühafizə olunurdu. Eyni zamanda, Dağlıq Qarabağda yerləşən Şuşa şəhərinin füsunkar təbəti də turizm baxımından əlverişlidir. Azərbaycanda yeganə olaraq Şuşa rayonu ərazisində bitən xarı bülbül Qarabağın rəmzi hesab olunur.

Regionun sanave potensial

Sovet dövründə Dağlıq Qarabağ düzən Qarabağa və Azərbaycanın digər iqtisadi rayonları ilə sıx iqtisadi əlaqədə inkişaf edib. Bütün istiqamətlərdə keçən yollar bu iki ərazini iqtisadi cəhətdən bir-birinə möhkəm bağlamışdır. Dağlıq Qarabağın ermənilər tərəfindən işğal olunması və digər Azərbaycan rayonlarından ayrılmasi regionun əhalisi və təsərrüfatı üçün çox ciddi problemlər yaradı. Uzun illərdən bəri Dağlıq Qarabağın ərazisində yerleşən müəssisələrin böyük əksəriyyəti Azərbaycanın rayonlarından gətirilən yanacaq, xammal və materiallar əsasında işləyirdilər, bir çoxları İsa Bakının əri müəssisələrinin filialları kimi fəaliyyət cəstələrdi.

1985-ci ildə Qarabağın Xankandindəki iri İpek Kombinatına daxil olan barama xammalının cəmi 8%-i Dağlıq Qarabağın özündə istehsal olunurdu. Yerdə qalan 92%-i isə Azərbaycanın digər rayonlarından gətirilirdi. Dağlıq Qarabağ Vilayətinin 1986-ci ildə həyata keçirdiyi xarici iqtisadi əlaqələrin hacminin cəmi 0.3 %-i, id-xalının isə 1.4 %-i Ermənistan Respublikasının payına düşdürü halda, Azərbaycana onun ixracatının 33.3 % düşürdü.

ilərin azad edilməsi yyatına nə vəd edir?

Keçmiş Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin mərkəzi Xankəndi vaxtılı birbaşa Azərbaycan dəmir və şosse yollarına və bütövlükdə respublikanın nəqliyyat-kommunikasiya sistemine six bağlanmışdır. Xankəndindən dəmir yolu ilə Bakıya qədər olan məsafə 392 km-dir. Regionun gələcək inkişafında bu çox vacib amildir və infrastruktur layihələr sovet vaxtı mövcud olan nəqliyyat loqistikasının xəritələrindən istifadə edə bilər. Təbii, zəbt olunmuş rayonlarda illerdən bəri fəaliyyət göstərən vahid nəqliyyat-kommunikasiya sistemi Ermənistanın təcavüzü nəticəsində hal-hazırda dağıdılmış və bərbəd vəziyyətdədir.

Bu məqaledə zonanın sənaye potensialına 4 bucaqdan baxılır, mövcud olan digər inkişaf aspektləri isə gələcəkdə daha böyük tədqiqatlarla açılacaq. Beləliklə, illik baxışda zəngin su təchizatı, elektrik enerjisi, sənaye rekreasiya imkanları və zəngin faydalı qazıntılar azad olunan ərazilərin sənaye potensialının karkasını təşkil edir.

Regionun su təchizatı imkanları

Bütün dünyada iqlim deyişikliyi və onun nəticəsində su qılığı ən aktual problemlərdən biridir. Su qılığı Azərbaycan üçün da ənəmlidir. Sər deyil ki, ölkənin su ehtiyatları obyektiv coğrafi səbəblərdən daha kasaddır və əsas mənbələr onçu ölkələrdədir. Ölkə ərazisində su ehtiyatlarından səmərəli istifadən təmin edilmiş üçün Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 15 aprel tarixli Sərəncamı ilə yaradılmış Dövlət Komissiyası fəaliyyət göstərir.

Bu kontekstdə azad olunan ərazilərin zəngin su ehtiyatları ölkənin sənayesi və kənd təsərrüfatı üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Sərsəng su anbarı 1976-ci ilde Tərtərcəyin üzərində, Ağdərə (hazırda Tərtər) rayonu ərazisində inşa edilib. Onun ümumi sututumu 560 milyon m³, bəndinin hündürlüyü isə 125 m-dır. Sərsəng su anbarı respublikada bəndinin hündürlüyünə görə ən hündür bəndli su anbarlarından biridir.

Sərsəng su anbarının daxil olduğu Ağdərə rayonunun tam azad olunması respublikanın 6 rayonunda (Tərtər, Ağdam, Barda, Goranboy, Yevlax və Ağcabədi) 100 min hektara yaxın torpaq sahəsinin suvarma suyu ilə təmin etməyə imkan yaradacaqdır. Qeyd etmək lazımdır ki, işğal zonasında Sərsəng su anbarından başqa ümumi

tutumu 80 mln. m³ olan digər su anbarları da qalmışdır. Onların da ölkə təsərrüfatına qatılması əlavə 15 min hektar torpaq sahəsinin suvarılmasına şərait yarada bilər. Bundan əlavə, Cəbrayıllı və Zəngilan ərazisində yerləşən Xudafərin su anbarının azad olunması 75 min hektar yeni ərazinin suvarılması və mövcud suvarılan ərazilərin suvarılmasının yaxşılaşdırılması deməkdir. Bu su anbarının həcmi bəzi hesablamalara görə 1.6 mlrd. kubmetrdir.

Həmçinin regionda 11 yeraltı şirin su mənbəyinin yerləşdiyi ehtimal edilir. Digər ölçü ilə bu 1 milyon 968 min m³/gün yeraltı şirin su təchizatı deməkdir.

Regionun elektrik enerjisi resursu

Regionun əsas elektrik enerjisi istehsalı su yiğimi və təchizatı areallarına təsadüf edir. Söhbət təbii ki, Sərsəng və Xudafərin SES-lərindən gedir.

Sərsəng SES və ya digər adı ilə Tərtər SES 1976-ci ilde Tərtərcəyin üzərində, keçmiş Ağdərə (indiki Tərtər) rayonu ərazisində inşa edilmiş su elektrik stansiyasıdır. Hər birinin gücü 25 MW olan 2 adəd turbinindən ibarət su elektrik stansiyaları hazırda qeyri-qənaət-baxış vəziyyətdədir. Stansiyada tamir bərpası işləri aparıldıqdan sonra, istehsal gücü daha da artırıla və ətraf rayonların elektrik enerjisini tələbatının ödənilməsine yönəldilə bilər.

Xudafərin SES isə Araz çayı üzərində İranla Azərbaycan arasında imzalanmış razılaşmaya uyğun olaraq inşa edilir. Belə ki, 2016-ci ilin fevralında "Azərbaycan Respublikası Hökuməti" ilə İran İslam Respublikası Hökuməti arasında Araz çayı üzərində "Xudafərin" və "Qız Qalası" hidroqovşaqlarının və su elektrik stansiyalarının tikintisinin davam etdirilməsi, istismarı, energetika və su ehtiyatlarından istifadə sahəsində eməkdaşlıq haqqında "Saziş" imzalanmışdır. Araz üzərində elektrik stansiyalarının ümumi gücü 280 meqavata çata bilər. Bu layihələrin reallaşması Azərbaycana illik 368 milyon kW/saat elektrik enerjisi istehsalı getirə bilər.

Aydındır ki, Sərsəng və Xudafərin SES-lerin ətraf rayonların enerji təminatının yaxşılaşdırılmasında, azad edilmiş ərazilərin bərpası edilməsində aktiv istifadə ediləcəkdir. Ümumilikdə isə bu elektrik stansiyalarının ölkənin enerji sistemine qatılması güclərin artırılması ilə yanaşı, mənbələrin coğrafi diversifikasiyası, yəni Abşeron, Şirvan və Mingeçevir əzərində yüksək enerji potensialının azaldılması, həm-

çinin alternativ (bərpa olunan) enerji istehsalının ümumi istehsalda payının artırılması deməkdir.

Regionun sənaye rekreasiya imkanları

Ehtimal edilir ki, Azərbaycanın mineral sularının ümumi geoloji ehtiyatlarının 39.6%-i işğal altında olan rayonların payına düşür. Zəbt olunmuş ərazilərdə böyük müalicə əhəmiyyəti olan 120-dək müxtəlif tərkibli mineral su yataqları vardır. Digər ölçü ilə bu 7805 m³/gün münerəl su təchizatı deməkdir.

Bunların içərisində Kəlbəcər rayonunda Yuxarı və Aşağı İstisu, Bağırsaq, Keşdək, Laçın rayonunda İlqısu, Minkand, Şuşa rayonunda Turşsu, Sırlan və başqa mineral sular diqqəti xüsuslla cəlb edirlər.

Kəlbəcər rayonu ərazisində yerləşən İstisu mineral suları özərinin olverişli qaz və kimyəvi tərkibinə, yüksək temperaturuna, böyük təbil ehtiyatlarına görə fərqlənir. İstisu bulağı üstündə keçən əsrin 80-ci illərində iri kurort və mineral sudoldurma zavodu tikilmişdir. Həmin zavod sutkada 800 min ltr su istehsal edirdi. Turşsu mineral bulağı Azərbaycanın Şuşa şəhərinin 17 km-lük məsafəsində yerləşir. Turşsu vasitəsi ilə müxtəlif daxili xəstəliklər müalicə olunur, kəmər vasitəsi ilə Şuşa şəhərine su verilirdi.

Beləliklə, regionun mineral su ehtiyatı içki sənayesində yeni emal güclərinin, içki sənayesi/turizm/rekreasiya üçbucağında müasir həbibin təşkil edilməsinə şərait yarada bilər.

Regionun yeyinti sənayesi potensialı

Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində Azərbaycan Respublikasının ümumilikdə 1.7 milyon hektar ərazisi işğal olunmuşdur. Bu torpaqların eksəriyyəti müxtəlif növ kənd təsərrüfatı məhsullarının becərilmesi üçün yararlıdır. Həmin məhsulların emal yeyinti sənayesinde yeni güclərin yaranmasına, etibarlı təchizat bazasının formalasdırılmasına imkan verəcəkdir.

Regionun faydalı qazıntı/xammal potensialı

İşğal edilmiş ərazilərdə 155 müxtəlif növ faydalı qazıntı yataqları, o cümlədən: 5 qızıl, 6 cıva, 2 mis, 1 qurğuşun və sink, 19 üzük daşı, 10 mişar daşı, 4 sement xammalı, 13 müxtəlif növ tikinti daşları, 1 soda istehsalı üçün

xammal, 21 pemza və vulkan külü, 10 gil, 9 qum-çinqıl, 5 tikinti qumu, 9 gips, anhidrid və gac, 1 perlit, 1 obsidian, 3 vermiculit, 14 elvan və bəzək daşları (əqiq, yəşəm, oniks, sad, pefritoid və s.) yataqları yerlesir.

Yuxarıda sadalanan növ faydalı qazıntılar Qızılbulaq, Mehmana, Dəmirli, Canyataq-gülyataq, Ağdərə, Şorbulaq, Şuşa, Şirvan, Turşsu, Xocalı, Zərinbax, Ağçay, Xankəndi, Ediş, Xocavənd, Söyüldü, Ağduzdağ, Tütən, Ağyataq, Levçay, Kilsəli, Keşdək, Keçəldəğ, Çelli, Yuxarı İstisu, Aşağı İstusu, Mozçay, Qoturlu, Çilkəz, Narzanlı, Əhmədli, Hoçaz, Laçın, Novruzlu, Yuxarı Əkərəçay, Quşçu, Minkənd, Hacılı, Xanlıq, Qubadlı, Vəjnali, Bartaz, Oxçuçay, Zəngilan, Şərifan, Tuluz, Qaracalı, Soltanlı, Çaxmaxçay, Göyərçin-Veysəlli, Minbaşılı, Ağtəpə, Cəfərabad, Şahverdiler, Çaxmaxqaya, Dövlətyarlı, Dilagərdi, Kürdməhəmmədli, Quruçay, Şahbulaq, Güləblə, Cobandaq, Boyahəddi, Şahbulaq, Ağdam, Qarçarçay, Xaçınçay və s. yataqlarda aşkar edilib.

Söyügedən yataqlarda sənaye ehtiyatları təsdiq edilmiş 132.6 ton qızıl, 37.3 mln ton qurğuşun, 189 milyon m³ mişar daşı, 1 milyon 526 min ton gac, 18 milyon 432 min m³ üzük daşı, 23 milyon 243 min m³ gil, 57 milyon 965 min ton tikinti daşı, 96 milyon 987 min ton qum-çinqıl, 1898.4 ton cıva, 4 milyon 473 min m³ perlit, 2 milyon 144 min m³ pemza, 129 milyon 833 min m³ soda istehsalı üçün əhəngdaşı, 147 milyon 108 min ton sement xammalı və s. iqtisadiyyatın inkişafında vacib əhəmiyyət daşıyan faydalı qazıntılar aşkar edilib.

Regionda nadir və qiymətli faydalı qazıntı yataqları yayılmışdır. Əhəmiyyətli mis-sink filizilarının ehtiyatları Kiçik Qafqazın şərqində yerləşən Mehmana yataqlarında cəmlenmişdir. Burada istismara hazır olan filiz ehtiyatları vaxtılı əyrinmişdir. Sənaye əhəmiyyəti olan cıva ehtiyatları Kəlbəcər rayonundakı Şorbulaq və Ağyataqda yerləşir.

İşğal edilmiş ərazilər Azərbaycanın sənayesi və tikintisində böyük əhəmiyyəti olan müxtəlif növ tikinti materialları ilə çox zəngindir. Belə materialların böyük ehtiyatları Ağdam rayonu ərazisində yerləşən Cobandaq (əhəngin ehtiyatları 140 milyon ton və giller 20 milyon ton), Şahbulaq (25 milyon ton gil), Boyahəddi (45 milyon ton gil) və digər yataqlardadır. Həmçinin, iri tikinti daş yataqları Xankəndində, məmrə isə Harordova yerləşir. Aşağıdakı cədvəldə iş-

gal olmuş rayonlar üzrə ayrı-ayrıraqda hansı faydalı qazıntıların olduğunu verilir:

Rayonun adı Faydalı qazıntı növü

Ağdərə Qızıl, qurğuşun, sink, mis, mişar daşı, gac

Şuşa Üzlük daşı, gil, tikinti daşı

Xocalı Gil, üzük daşı, qum-çinqıl

Xocavənd Üzlük daşı, tikinti daşı

Kəlbəcər Qızıl, cıva, mişar daşı, gil, perlit, qum-çinqıl, tikinti daşları, üzük daşı, elvan daşlar (obsidian, oniks, pefritoid, listvenit)

Laçın Cıva, mişar daşı, üzük daşı, tikinti daşı, gil, qum-çinqıl, pemza, vermekulit, vulkan külü, əqiq, jad

Qubadlı Mişar daşı, gil, tikinti daşı, üzük daşı, elvan daşı

Zəngilan Qızıl, gümüş, üzük daşı, əhəng daşı, gil, tikinti daşı, qum-çinqıl

Cəbrayıllı Misar daşı, gil, qum, sement, gac, tikinti daşı, kips, ahvidrid, pemza, vulkan külü, elvan daşlar (yeşəm, xal-sadan)

Füzuli Misar daşı, gil, qum-çinqıl

Ağdam Misar daşı, üzük daşı, sement xammalı, gil, qum-çinqıl

Təbii ki yuxarıda faydalı qazıntılarla bağlı məlumatlar müəyyən manada nisbi xarakter daşıyır və növbəti mərhələdə bütün yataqların qiymətləndirilməsi aparılmalıdır, sovet dövrüne aid rəqəmlər daşıqlılaşdırılmalıdır. Nəzərə alınmalıdır ki, keçən 30 il ərzində ərazilər talançılığa məruz qalmışdır. Həmçinin, yeni qiymətləndirmə üsulları meydana gəlməşdir və regionun faydalı qazıntılarla bağlı yeni geoloji xəritəsi hazırlanmalıdır.

İllik baxışda faydalı qazıntıların gələcək istismarı 3 blokda aparıla bilər: elvan metallar və onların metallurgiyası, tikinti materialları və nadir metallar. Elvan metallar və tikinti materialları ənənəvi iqtisadiyyat üçün xas olan sahələrdə və mövcud ehtiyatlar bu sahələrdə yeni güclərin yaranmasına imkan verəcəkdir. İşlərin görülmə zamanı sovet vaxtında bu sahələrdə aparılmış tədqiqatlar və illik infrastruktura (mövcudluğunun asılı olaraq) əsaslanmaq olar. Əlavə olaraq, yüksək texnologiyalarda geniş istifadə olunan nadir metalların regionda mövcudluğu ilə bağlı araşdırılmalar və geoloji işlər aparıla bilər.

İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzi.

LISERON BOUDOU

Sərhədsiz Reportyorlar" Fransanın TF1 televiziyanın jurnalistinin Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında hazırladığı reportajın yayımından sonra ona qarşı internet üzərindən sərt hücumların olduğunu, yalnız işini görən bir peşəkar qarşı kobud nifrat dolu mesajlarla ittiham olunduğunu bəyan edib.

AZƏRTAC xəber verir ki, oktyabrın 22-də TF1 kanalında "Saat

20" verilişində Azərbaycanın cəbhə xəttindən, Dağlıq Qarabağ regionunda döyüşlərin yenidən başlanmasından bəhs edən reportajın yayımından sonra jurnalist və böyük reporyor Lizron Budul Fransanın erməni icması tərefindən "Facebook" və "Twitter" sosial şəbəkələri üzərindən güclü nifrat dolu saysız mesajların hədəfinə çevrilib və onu "genosid törədənlərin fahışəsi" kimi qələmə veriblər. Eyni zamanda, jurnalistin telefon nömrəsi

rəsi əldə edildikdən sonra "WhatsApp" üzərindən de təzyiqə məruz qaldığı deyilir. Televiziya kanalıda, həmçinin davamlı olaraq, səsli şəbəkələr, elektron poçt ünvanı və telefon zəngləri ilə narahat edilib.

Oktjabrın əvvəlində digər iki fransız jurnalist də Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında dərc etdikləri məqalelərdən sonra internet üzərində erməni icmasının təhdidləri ilə üzüzləşiblər.

"Sərhədsiz Reportyorlar"ın Avropa İttifaqı və Balkan bürosunun rəhbəri Pavol Szalai Lizron Budul

və TF1-ə qarşı olan təzyiqləri qətiyyətə pisləyir. Bildirilir ki, münaqişə və cəbhə xəttindən yerində reportaj hazırlamış hər hansı bir jurnalistin və medianın bununla bağlı narahat edilməsi qəbululedməzdir. "Bundan başqa, Fransa Ermeniləri Təşkilatlarının Koordinasiyası Şurasının həmsədri Frank Papazyanı mətbuat azadlığına qarşı işlənmiş kobud hücumu qarşı eyhamlı danışqları pisləməyə çağırırıq", - deyə qeyd edilir.

Bələ ki, "Facebook" vasitəsilə yayılmış reportaj haqqında "dezinformasiyaya bənzəyir" fikri bil-

dirilib. Digər şəhərlərdə isə belə mesajlarla karşılaşırıq: "Ola biler ki, TF1-in bir neçə işçisinin başı kəsildikdən sonra daha yaxşı və aydın düşünər". Ərtəsi gün reportajın yayımından sonra Fransada yaşıyan erməni icması münaqişədə inad göstərən təref kimi kanalın binası karşısındakı etiraz aksiyası keçiriblər. Xatırladaq ki, TF1 bir neçə gün önce erməni cəhesindən iki ölkə arasındakı münaqişədən bəhs edən reportaj hazırlamışdır. Nəhayət, kanal gərginliyi azaltmaq üçün Lizron Budulun reportajını öz saytından silib.

Özbəkistan səfiri: "Dinc sakinlərin həlak olmasından çox məyus oldum"

Bərdədə həlak olan dinc sakinlər arasında uşaqlar, qadınlar ve qocalar da var. Bu insanların silahlı münaqişəyə heç bir təsiri yoxdur, münaqişəyə cəlb edilməyiblər. Onlar hərbi əməliyyatların aparıldığı zonadan uzaqda yaşayırlılar. Mən Bərdədə

gördüklərimdən və ən başlıcası dinc sakinlərin, xüsusilə uşaqların həlak olmasından çox məyus oldum. SİA xəber verir ki, bunu Özbəkistanın ölkəmizdəki səfiri Bahrom Aşrafhanov Bərdədə erməni terrorunun izləri ilə tanış olarkən jurnalistlərə müraciətində deyib.

İsa Həbibbəyli: "Ordumuzun uğurlu hərbi əməliyyatları Ermənistanda böyük təlaşa səbəb olub"

"Azərbaycan öz torpaqlarının işğaldan azad edilməsi üçün apardığı mübarizədə Ermənistən ordusu və onun tərəfdarları ilə üz-üzədir. Sentyabrin 27-dən etibarən Azərbaycanın 150-dən çox kənd və yaşayış məntəqəsinin azad edilməsi insanlarda müharibənin çox tezliklə qələbə ilə başa çatacağına böyük ümidi yaradıb". SİA-nın verdiyi məlumatə görə, bu fikirləri Milli Məclisin deputati, akademik Isa Həbibbəyli deyib.

İsa Həbibbəyli bildirib ki, qısa müddət ərzində Azərbaycanın üçrəngli bayraqı Şuşa qarasında və Xankəndində dalgalanacaq. Azərbaycanın işğal edilmiş torpaqlarının azad edilməsi üçün döyüşlər apardığını xatırladan İ.Həbibbəyli qeyd edib ki, şanlı Azərbaycan Ordusunun tarixi torpaqlarımızın düşməndən azad olunması uğrunda apardığı mübarizə obyektiv reallığın ifadəsi və haqqı işidir. "Bu gün Azərbaycan Ordusu-

nun uğurlu hərbi əməliyyatları Ermənistanda böyük təlaşa və çaxnaşmaya səbəb olub. Dövlət başçımızın uğurlu siyaseti neticesində işgalçi ölkə böyük zərbələrlə, itkilerlə üzlesir. Azərbaycan xalqı isə ürkədən inanır ki, Prezident İlham Əliyevin apardığı ədalətlə və qətiyyətli siyaset qalib gələcək"-deyə, akademik vurğulayıb.

Konstitusiya Məhkəməsi Bərdədə Ermənistən törətdiyi terror aktları ilə bağlı dünya ölkələrinin konstitusiya ədalət mühakiməsi orqanlarına müraciət edib

Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsi Bərdə şəhərində oktyabrın 27-də və 28-də mülki əhaliyə qarşı Ermənistən hərbi-siyasi rəhbərliyinin törediyi terror aktları ilə bağlı dünya ölkələrinin konstitusiya ədalət mühakiməsi orqanlarına müraciət edib. Bu barədə AZƏRTAC-a Konstitusiya Məhkəməsinin mətbuat xidmətindən bildirilib.

Müraciətdə deyilir: "Ermənistən silahlı qüvvələri humanitar atəşkes rejimini kobudcasına pozaraq, Azərbaycan əhalisinin six yaşadığı şəhər və kəndləri, mülki obyektləri, o cümlədən fərdi və çoxmənzilli yaşayış binalarını, təsərrüfatları ağır artilleriya və rakətlərdən atəşə tutmaqla dağıntı və yanğınlar töredir. Ermənistən silahlı qüvvələri hərbi cinayətlərini davam etdirərək, bey-

nəlxalq hüquq normaları ilə qadağan edilmiş kaset bombalarından istifadə etməklə, oktyabrın 27-də Bərdə şəhərini müxtəlif istiqamətlərdən ağır artilleriya qurğularından və raket sistemlərdən atəşə tutması nəticəsində 4 dinc sakin həlak olub, 13-ə yaxın insan yaralanıb. Oktyabrın 28-də isə Bərdə şəhərinin Ermənistən tərefindən yenidən raket atəşine tutulması 21 dinc sakinin həlak olması, 70-ə yaxın insanın yaralanması ilə nəticələnib.

Həmin terror aktlarının nəticəsində önlər və yaralananlar arasında azyaşlı uşaqlar və qadınlar var. Mülki infrastruktura ciddi ziyan dəyib.

Döyüş zonasından 40 kilometr məsafədə yerləşən Bərdə şəhərinə iki gün ard-arda raket zərbələrinin endirilməsi və mülki şəxslərin və-

şicəsinə qətə yetirilməsi erməni fəşizminin növbəti təzahürür.

Ümumiyyətlə, sentyabrin 27-dən etibarən Ermənistən silahlı qüvvələri tərefindən Azərbaycanın müxtəlif yaşayış məntəqələrində 90 mülki şəxs həlak olub, 392 nəfər yaralanıb.

Dinc əhaliyə qarşı töredilən bu terror aktları bir daha onu göstərir ki, Ermənistən hərbi-siyasi rəhbərliyi beynəlxalq humanitar hüquq normalarını, xüsusilə "Mühərabə zamanı mülki şəxslərin müdafiəsi haqqında" 1949-cu il 12 avqust tarixli Cenevre Kovenisiyasını, BMT-nin Uşaq Hüquqları Konvensiyasını, habelə insan hüquqları sahəsində digər beynəlxalq hüquq sənədlərini kobud şəkildə pozmaqla öz təcavüzkar siyasetindən əl çəkmir, sülh və insanlıq əleyhine yönəlmüş cinayətlərini davam etdirir.

Biz dünyanın bütün konstitusiya ədalət mühakiməsi orqanlarını, Ermənistən hökumətinin qadağan edilmiş silahlardan istifadə edərək beynəlxalq hüquq normalarını ko-

bud şəkilde pozaraq Azərbaycanın mülki əhalisinə qarşı törediyi hərbi və qeyri-insani cinayət əməllərini və qəddar işgalçi siyasetini qınamğa çağırırıq".

Haqq yolunda addımlayanın köməyi çox, düşməni yox olar!

“Amnesty International” və “Human Rights Watch” kimi beynəlxalq təşkilatlar Ermənistanın işgalçi və terrorçu dövlət olduğunu təsdiqlədilər

Artıq dünya birliyi, nəhayət ki, Ermənistanın beynəlxalq səviyyədə götürdüyü öhdəlikləri kobud şəkildə pozmaqdə davam etdiyinin, sülh, atəşkəslə bağlı çağırışlara məhəl qoymağının şahidi olur. Şahidi olurlar ki, işgalçi dövlətinin ordusunun sərhədboyu ərazilərdə ağılaşığmaz qəddarlıqlar nəticəsində minlərlə dinc azərbaycanlı həlak olub, kəndlər, qəsəbələr, taxi-mədəni abidələr viran edilib.

Dünya birmənali şəkildə Ermənistanın Azərbaycan ərazilərini işgal etməsi faktını qəbul edir, beynəlxalq hüquq normalarına uyğun olaraq onu işgal altında saxlaşdırı əraziləri azad etməye çağırır. Dögürudur, bəzi beynəlxalq təşkilatlar bu reallığı görmürdü, lakin bu gün

ya Struters bildirib. "Ermənistan silahlı qüvvələri Azərbaycanın Bərdə şəhərinin yaşayış məntəqələrini qadağan edilmiş kasset döyüş sursatları ilə ateşə tutub". Bu barədə "VICE News" nəşri bildirib.

Nəşrin jurnalistləri oktyabrın 28-də baş vermiş hücumdan bir

"Amnesty International", "Human Rights Watch" və digər təşkilat və xarici nəşrlər ermənilərin Bərdə terrorundan kaset bombalarından istifadəsini təsdiqlədi. Bildirilər ki, oktyabrın 28-də yerli vaxtla saat 13:30-da Bərdə şəhərinə, xəstəxananın yaxınlığında yaşayan sahəsinə bir ya bir neçə "Smerç" raket atılıb. Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu raket zərbəsi zamanı aži 21 nəfərin həlak olduğu, 70-ə yaxın şəxsin yaralandığı bildirilər.

Mariya Struters: "Yaşayış məntəqələrinin kaset döyüş sursatları ilə atəşə tutulması insanların həlak olması, yaralanması, əzab çəkməsi na səbəb olan qəddar və məsuliyyətsiz əməldir"

"Amnesty International"ın ekspertləri fotomüxbir tərəfindən çəkilmiş, 9N235-in kaset döyüş sursatlarının fragmentləri təsvir edilmiş şəkillərin doğruluğunu təsdiq ediblər. "Yaşayış məntəqələrinin kaset döyüş sursatları ilə atəşə tutulması insanların həlak olması, yaralanması, əzab çəkməsinə səbəb olan qəddar və məsuliyyətsiz əməldir", - "Amnesty International"-in Şərqi Avropa və Mərkəzi Asiya üzrə regional direktoru Mari-

neçə saat sonra araştırma aparıblar və "Smerç" raketindən atılmış döyüş sursatlarının qalıqlarını aşkarlayıblar.

Karlotta Qell: "Cəbhə xəttindən xeyli uzaqda yerləşən Bərdəyə hücum münaqışının escalasiyasının nəticəsidir"

"The New-York Times" nəşrində de erməni silahlı qüvvələrinin Azərbaycanı növbəti dəfə raket atəşinə tutması, erməni təcavüzü və Azərbaycanın işgal edilmiş ərazilərində hazırda davam eden hərbi eməliyyatlar barədə məqale dərc edilib. Qəzetiñ Ermənistan tərəfindən raket atəşinə məruz qalmış bir qrup jurnalisti Azərbaycanın dinc əhalisinə qarşı hücumu təsvir edib.

Jurnalist Karlotta Qell yazır ki, Azərbaycan Ermənistanla müharibə vəziyyətindədir, lakin cəbhə xətti Bərdədən 20 mil uzaqdadır. Həmin ana qədər bu rayonda sahitlik idi. Reportyor daha sonra raket zərbəsinin dehşətli nəticələrini və yaralı dinc sakinlərin yaxınlığında özəl poliklinikanın zirzəmisi nə çatdırılmasını təsvir edir.

1988-ci ilde başlanmış silahlı münaqışə nəticəsində Azərbaycan ərazisinin xeyli hissəsi işgal edilib, bir milyona yaxın azərbaycanlı öz evlərindən qovulub. Cəbhə xə-

tinin yaxınlığında yerləşən bir sıra yaşayış məntəqələri demək olar ki, hər gün raket zərbələrinə məruz qalır. Cəbhə xəttindən xeyli uzaqda yerləşən Bərdəyə hücum münaqışının escalasiyasının nəticəsidir.

Qell Bərdənin mərkəzində yanmış kədərlə mənzərəni belə təsvir edir: "Dağıdılmış maşınlar qeyri-standart istiqamətdə dayanmışdı. İki maşında olan cəsədlerin üzərinə adyal örtülmüşdü. Digər avtomobilin yanında bir cüt ayaqabı görünürdü. Yola tökülmüş qan ətrafi qara rəngə boyamışdı. Havadan partladıcı maddə iyi gəlirdi".

Bərdə şəhərinin mərkəzinə raket zərbəsi nəticəsində 21 nəfər həlak olub, daha 70 nəfər yaralanıb. Qell yazıır ki, hakimiyət orqanlarının məlumatına görə, kasetli bombalar yayan raketlər "Smerç" tipli yayım atəsi sisteminənə atılıb. Açıq sahələrdə ordulara qarşı istifadə edilmək üçün nəzərdə tutulan kasetli bombalar yaşayış rayonlarında mülki əhali üçün çox təhlükəlidir. Ona görə də dünyanın əksər ölkələrində bu silahdan istifadə edilməsi qadağan olunub. Bax, budur haqq, ədalət.

Prezident İlham Əliyev: "Bərdə sakinlərinin qisası yerde qalmayacaq"

Ali Baş Komandanımız bildirib: "Bərdə sakinlərinin qisası yerde qalmayacaq və döyüş meydanında işgalçılara layiqli cavab verilecek".

"Önlər üçün nə əxlaq normaları var, nə şərəf, nə leyaqət", - deyən dövət başçımız bildirib ki, onlar həmişə qorxaq, səviyyəsiz olublar: "Hətta atəşkesin Ermənistan tərəfindən pozulması aydın olduqda belə. Moskvada atəşkes əldə olunmasından heç bir gün keçməmiş onlar Gəncəyə zərbə endirdilər. İndi də, Vaşinqtonda atəşkes razılaşdırıldıdan bir gün sonra, özü də bunun üçün onlar yalvarırdılar. Axı, atəşkes barədə yalvaran onlar id. Moskvada da, indi da Fransa tərəfinin fealiyyəti nəticəsində əldə edilmiş atəşkes pozulub. Bir gün keçmədi, onlar Bərdəni atəş tutdular. Buna qədər isə onlar Tərtərdə dəfn mərasimini atəşə tut-

təninə, öz Prezidentinin, Ali Baş Komandanının yanında olması, Onun her sözüne, bütün qərarlarına sadıqliyinin reallığıdır! Məhz bu gün düşmən ordusu Azərbaycan əsgərinin qabağında aciz qalaraq döyüş meydanından qaçmağa məcbur olur. Bunu nəinki erməni xalqı, bütün dünya gördü və görür.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev cənablarının dediyi kimi, "nə qədər gec deyilsə, düz yola gel" və məsələnin sülh yolu ilə həllində verilən axırıcı şansdan istifadə et... Tarixi qələbə çalışır! Bu qələbə Azərbaycan xalqının əldə etdiyi qələbelər arasında ən parlaq qələbədir. Gələcəkdə bu qələbelər davam edəcək. Biz torpaqlarımızı azad edəcəyik, ərazi bütövlüyüümüzü bərpa edəcəyik! Düşməni ondan sonra da qovacaq! Mən bilirəm ki, Azərbaycan xalqı m-

muşdular. Orada 4 nəfər həlak olmuşdu. Bu, qeyri-insani əməllər onu göstərir ki, baxın, görün, biz kiminle vuruşmağa məcburuz. Onlar üçün nə əxlaq normaları var, nə şərəf, nə leyaqət. Ümumiyyətə, müharibənin necə aparılması barədə anlayışları yoxdur".

Düşmən törətdiyi bütün cinayətlərinə görə mütləq cavab verəcək

Bəli, bu reallığıdır. Artıq dünənən qədər onları dəstəkləyən bəzi beynəlxalq təşkilatlar da peşimanlılıq çəkirlər və görürər ki, Azərbaycan haqq yolundadır. Məhz bu qələbə Azərbaycan xalqının, əsgərinin əzmi, xalqına, torpağına, Və-

nim bu sözlərimi bəyənibdir. Qovacaq onları axıra qədər. Bayramımız işgal edilmiş bütün torpaqlarda qaldırılacaq, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa ediləcək. Yaşasın Azərbaycan Ordusu! Qarabağ Azərbaycandır!".

Bəli, haqq, ədalət həmişə qalib olur! Biz haqlıq, biz zəfər çalışırıq! Karabağ Azərbaycanındır, Karabağ Azərbaycandır!

Ali Baş Komandan, ölkə Prezidentinin bildirdiyi kimi: "Nə qədər ki, Ermənistan bu təxribatçı əmələrdən el çəkməyəcək, Azərbaycan Ordusu onları bundan sonra da cəzalandıracaq".

RƏFIQƏ HÜSEYNOVA

Ermənistanın ekoloji terroru davam edir

Oktyabrın 29-da Ermənistən silahlı qüvvələrinin döyüş zonasından kənar da yerləşən Göygöl rayonunun ərazisini ağır artilleriya qurğularından atəşə məruz qoyması nəticəsində Göygöl Milli Parkındaki məşəlikdə təxminən 5 hektaradək ərazidə yanğın baş verib. FHN-in Dövlət Yanğından Mühafizə Xidmətinin müvafiq qüvvələri tərafından yanğın söndürülsə də, məşəlik ərazi oktyabrın 30-da səhər saatlarında yenidən mərmi atəşlərinə məruz qalıb və nəticədə yanğın başlayıb.

SİA xəber verir ki, Ermənistən bu ekoloji terroru nəticəsində yanğın tədricən genişlənərək Göygöl Milli Parkının xüsusi mühafizə olunan ərazisini de əhatə edib. Nəticədə əsasən palid, vələs, fıştıq, cökə ağacları, kol bitkiləri - böyürtkən, qarağat, o cümlədən xəzəlin yaratdığı meşə döşənəyi və mineral qat yanıb.

Hazırda yanığın geniş əraziye yayılmaması və söndürülmesi istiqamətində FHN-in Dövlət Yanğından Mühafizə Xidmətinin müvafiq qüvvələri tərəfindən təxirəsalınmaz tədbirlər davam etdirilir. Yanığın söndürülməsində Göygöl Milli Parkının əməkdaşları və ətrafdakı kəndlərin sakinləri də yaxın dan iştirak edirlər.

Politoloq: "Amnesty International"-in bəyanatı Azərbaycanın uğurudur

"**A**mnesty International" Ermənistən Bərdə şəhərinə istifadəsi qadağan olunmuş kasetli raketlərlə zərbələr endirdiyini təsdiqlədi. Təşkilat adından yayılan bəyanatda klaster silahlar dan istifadəni yasaqlayan Konvensiyaya istinad edilərək bildirilir ki, Ermənistən silahlı qüvvələrinin bu yasağı pozma-

dünyaya özlərininki kimi təqdim etmə cəhdlerinin iflasıdır. Bu gün cənab Prezident başda olmaqla aparılan uğurlu siyaset nəticəsində Ermeni diaspora nümayəndələrinin illerle qrantlarla, şirnikləşdirici vədlərə, hətta təhdid və hədələrə etdikləri bütün cəhdlərin qarşısı əzmələ alınır. Bu cür təşkilatların isə Azərbaycan

haqqında reallıqları görməye başlaması bizim uğurumuzdur. Burada ən önəmli məsələ cənab Prezident İlham Əliyevin sentyabrın 27-dən başlayaraq gecə-gündüz demədən dönyanın aparıcı KİV-lərinə verdiyi silsilə, sistemli müsahibələr, səsəndirilən məntiqli, inandırıcı arqumentlər, diplomatik müstəvidə yürüdürlən səriştəli siyaset qəti olaraq sözünü dedi. Artıq erməni şəbəkəsinin gerçəkləri gizlətməsi, Azərbaycan haqqında yalan-yalan informasiyalar yayaraq beynəlxalq ictimai rəyi çəşdirməsinin qarşısı qəti olaraq alınır. Ermeni barbarlığını özündə eks etdirir faktların kütləvi və sistemli şəkildə beynəlxalq təşkilatlara təqdim edilərək lazımı reaksiyalar alınması cənab Prezident başda olmaqla Azərbaycanın uğurudur". Ş.Həsənova vurğulayıb ki, bu gün cənab Prezident, həm orduda, həm diplomatik masada, həm də informasiya məkanında savaşıv və eşi Ali Baş Komandan özündə eks etdirir faktların kütləvi və sistemli şəkildə beynəlxalq təşkilatlara təqdim edilərək lazımı reaksiyalar alınması cənab Prezident başda olmaqla Azərbaycanın uğurudur". Ş.Həsənova vurğulayıb ki, bu gün cənab Prezident, həm orduda, həm diplomatik masada, həm də informasiya məkanında savaşıv və eşi Ali Baş Komandan özündə eks etdirir faktların kütləvi və sistemli şəkildə beynəlxalq təşkilatlara təqdim edilərək lazımı reaksiyalar alınması cənab Prezident başda olmaqla Azərbaycanın uğurudur".

Aysel Məmmədova

Malayziyanın BERNAMA agentliyi Ermənistan-Azərbaycan cəbhəsində döyüşlərin davam etməsindən yazır

Malayziyanın BERNAMA Dövlət İnfomasiya Agentliyi Ermənistən-Azərbaycan cəbhəsində döyüşlərin davam etdiyi barədə məqalə yayıb.

AZERTAC xəber verir ki, agentliyin Müdafiə Nazirliyinə istinadla yaydıgi məlumatda öten gün və gecə saatlarında Ermənistən ordusunun Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin mövqələrini, yaşayış məntəqələrini artilleriya qurğularından və raketlərdən istifade etməklə atəşə tutduğu bildirilir.

Qeyd edilir ki, öten gün döyüşlər əsasən Xo-

cavənd, Fizuli və Qubadlı istiqamətində davam edib və Ermənistən silahlı qüvvələrinin eks-hücum cəhdlerinin qarşısı qətiyyətlə alınıb. Azərbaycan Ordusunun həyata keçirdiyi cavab tədbirləri nəticəsində Ermənistən ordusunun xeyli itki verdiyi də diqqətə çatdırılır.

Məqalədə son döyüşlər zamanı düşmənin 2 ədəd T-72 tankının, 2 ədəd BM-21 "Qrad" yayım atəşli reaktiv sisteminin, 14 ədəd müxtəlif artilleriya qurğusunun, 6 ədəd avtomobil texnikasının

ve bir neçə dayaq məntəqəsinin dəqiq atəşlə məhv edildiyi əksini təpi. Qeyd edilib ki, Ermənistən ordusu Bərdə, Goranboy və Tərtər rayonlarında yaşayış məntəqələrini və mülki infrastrukturları raket və artilleriya atəşinə tutmaqla növbəti mühərbi cinayətlərinə el atıb.

Bununla yanaşı, Azərbaycan tərəfinin Ermənistən silahlı qüvvələrinin Bərdə rayonunun mərkəzi hissəsinə raket zərbələri nəticəsində 5-i qadın olmaqla 21 nəfərin həlak olduğu, 8 uşaq və 15 qadın daxil olmaqla, 70 nəfərin yaralandığı barədə məlumat yayıldığı da bildirilir.

Azərbaycan Baş Prokurorluğuna istinadla, Ermənistən istifadəsi beynəlxalq qanunlarla qadağan edilən kaset bombalı "Smerç" raketləri ilə Bərdə şəhərinin əhalinin six yaşadığı yerlərinə və ticaret obyektlərinə zərbələr endirdiyi də yaşıda qeyd edilib.

İslam dünyası Makrona və Fransaya qarşı: ƏKS-REAKSİYA

Oktabrın 28-de "Charlie

Elbo" jurnalı izleyicilərinə yəni karikaturanı da təqdim edib. Həmin karikaturada Türkiye prezidenti Ərdoğan bir qadınla yarı çıpaq vəziyyətdə olundur. Arınca Fransa prezidenti Emmanuel Macron hadisəyə kəskin reaksiya verib və "Islam separatlığı" haqqda nitqə çıxış edib və islam "bütün dünyada böhran yaşıyan din" adlandırıb.

"Fransa karikatura çekmək hüququndan imtina etməyəcək, o cümlədən də Məhəmməd peyğəmbərlə bağlı. Bizim həmvətənimiz uşaqlara söz azadlığı öyrətdiyi üçün qətlə yetirilib. Mövhümətliq və zorakılıq qalib gəlməyəcək", - Makron bildirib. Fransa prezidenti eyni mesajları digər çıxışlarında da təkrarlayıb.

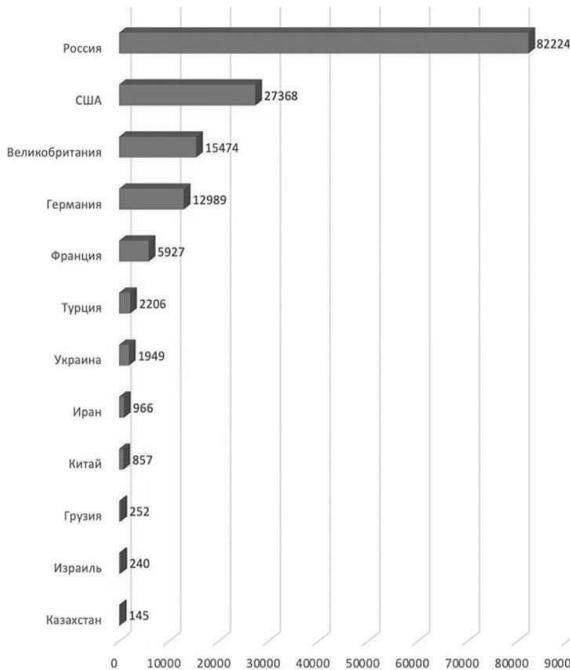
Hələ bu azmiş kimi Fransanın müxtəlif şəhərlərində minlərlə insan qətlə yetirilmiş müellimin anım aksiyasına çıxb. Monpelye və Tuluzada aksiya zamanı Patinin dərsdə nümayiş etdirdiyi karikaturalar projektor vasitəsile hö-

kumət binalarında canlandırılıb. Bundan sonra bütün dönyanın islam liderləri Fransaya boykot etdilər, prezident Makronu terroru dəstəkləməkdə və diniarası nifaqi qızışdırmaqdə günahlandılar. Bütün dünyada, o cümlədən de Fransanın özündə keçirilən mitinqlərde Makronun fotoğaları yandırılıb.

Makrona qarşı etirazlar Türkiye, Suriya, Liviya, Pakistan, İraq, Bangladeş, Somali, Hindistan və Qəzza zolağında təşkil edilib. Ən böyük mitinq Bangladeşdə keçirilib. Aksiyada 40 min nəfərdən çox insan istirak edib və onlar Makronun müqəvvəsini yandırıblar. Türkiye, Küveyt, İordaniya, Bangladeş, Qəter, Sudanda Fransa məhəsulları mağazalardan yığıdırıllıb. Türkiye prezidenti Ərdoğan Makrona məsləhət görüb ki, "psixi sağlamlığını yoxlasın" və Fransa məhsullarını almamağa çağırıb. Çeçenistan rəhbəri Kadirov və respublikanın baş müftisi isə bir az da dərinə gedərə Fransa prezidentine qarşı açıq təhdidə çıxış ediblər.

Qarabağ müharibəsi xarici mediada: hansı ölkədə necə təqdim olunur?

Освещение Карабахского конфликта в зарубежных странах (общее количество упоминаний за период с 20 сентября по 20 октября 2020)

Lexis Nexis soğru şirkəti "RIA Novosti"nin sifarişi ilə Qarabağdakı vəziyyətin xarici mətbuatda işıqlandırılmasına dair üçün bir araştırma hazırlanıb. Araşdırmağa əsasən, münaqişə Rusiya və ABŞ mediasında tarazlı şəkildə işıqlandırılır, nəşrlər bərabər yanaşma nümayiş etdirir, Fransız nəşrləri isə erməni-pərəst mövqe tutur.

ni davam etdirməyə çağırıldı. Ancaq Rusiya bərabər mövqeyini qoruyub saxlamağa davam edir, ABŞ-in mövqeyində isə erməni tərəfinin mənafeləri üstünlük təşkil edir.

Eyni zamanda, Amerika mediasında tez-tez Ermenistan üçün müsbət yazıları rast gəlmək olar, halbuki Azerbaycan üçün müsbət olanlar demək olar ki, yoxdur. Münaqişə ilə bağlı mesajların əksəriyyəti (təxminən 90%) bitərəfdir.

Fransız mediası erməni-pərəst mövqe tutur. Təhlil olunan media hesabatlarının 42%-de Azerbaycanın hərəkətləri ilə əlaqədar tənqid və mənfilik var, nəşrlərin 58%-i bitərəf kimi təsnif edilib bilər. Fransa mediasında praktik olaraq Ermenistana qarşı bir tənqid yoxdur.

yətlərinə çox diqqət yetirildiyini araşdırma müəllifləri yazırlar.

İran dünyada hər 2 dövlətə və Qarabağ münaqişəsinin baş verdiyi ərazi ilə sərhədləri olan yeganə dövlətdir. "İran hökuməti Qarabağdakı hərbi münaqişənin həllində vasitəçi olmağa hazır olduğunu bildirdi. Hər şeydən evvel, İran Qarabağdakı münaqişənin İran cəmiyyətinə yayılmasının qarşısını almağa çalışır. İndi azərbaycanlılar İranın ən nüfuzlu milli azlıqlarından biridir" tedqiqatda deyilir. İran KİV-lərindəki əksər nəşrlər de bitərəfdir, Azerbaycanla bağlı tənqidləri 8%-de yer alır, 9%-i isə Ermenistani tənqid edir.

Bir sıra İsrail mətbuatı ölkənin Qarabağdakı münaqişədə bitərəf müşahidəçi ola bilməyecəyini, çünkü

Azerbaycanın strateji müttəfiqi olduğunu yazar. Yazı müəllifləri İsrailin həm İrəvan, həm də Bakı ilə əlaqələri olmasına baxmayaraq İsrailin neftinin 40%-e qədərini Azerbaycandan almamasına diqqət çəkir və bu na görə də bu ölkə ilə əlaqələri çox vacib edirlər. Beləliklə, Ermenistani tənqid etmək İsrail mediasında dəha çox yayılmışdır. Azerbaycana qarşı mənfi halla-

Düşük adı Paşinyanın şəxsiyyət vəsiqəsinə yazılaceq

İLHAM

İnsanda ağıl, savad yaxşı şeydir, əsasən də siyaset aləminə baş vuran insan daha realist, daha ağıllı və dərrakəli, həm də ən azı burnundan uzağı görəməyi bacarmalıdır. Bu kriteriyalara malik olmayan siyaset adamı məhvə məhkumdur. Nəinki, özü məhv olur, həmdə xalqını dövlətini də özü ilə qəbərə aparır. Necə ki, insanlıq və bəşəriyyət əleyhinə yönəlmış cinayət əməllərinə görə Hitler özünü məhv etdi, xalqına və dövlətinə isə on illiklər sağlaması mümkün olmayan yaralar vurdu. Hitlerin əməllərinin qulu olanlar üçün Nürnberg məhkəməsi quruldu. Sonrakı tariximizdə isə törətdikləri soyqırımı aktuna görə, Serbiya hakim zümrəsinə daxil olan Milošević və Karaciç Haqa məhkəməsi qarışında oturdularaq layiq olduqları cəzəni aldılar.

Bələliklə, bu gün dünyada hökm sürən qarşıq siyasi mənzərə onu deməyə əsas verir ki, lokal toqquşmaların, aktiv müharibələrində sərhədləri bəlli olan tələbləri var. Bu tələbləri keçidkə qətlamlar tərədənlər beynəlxalq məhkəmə qarşısında oturdula bilər. Bu baxımdan demək olar ki, belə bir hərbi məhkəmə bədbəxt və axmaq millet hesab olunan ermənilərin baş bilənləri sırasında yer alan Robert Koçaryan, Serj Sarkisyan, Seyran Ohanyan və hazırda dünya siyaset palitrasında özüne düşük adı qazandırmış Nikol Paşinyan üçün qurula bilər. Daha doğrusu artıq Azerbaycanın hüquq-mühafizə orqanları erməni vəhşilərinin azərbaycanlı dinc sakinlərə, şəhər və kəndlərinə qarşı törətdikləri qəddarlıqları əks etdirən müvafiq hüquqi sənədləri hazırlayaraq, beynəlxalq məhkəmənin qurulması üçün dünya birliyinə müraciət etməyə hazırlanırlar. Siyadida terrorçu başı Araik Arutyunyan var. Təbii ki, onun cəzasını şanlı Azerbaycan ordusu verəcək. Bu mürdeşir üzünü yüksək məxlugu Şuşadakı əsgərlərimiz gəbərdəcəklər. Bununla da onun üçün məhkəmə-filan qurulmasına ehtiyac qalmayacaq. N.Paşının cəzası da ağır olacaq. Çünkü, o beynəlxalq hüquq normalarını, eləcədə Cenevə konvensiyasının tələblərini kobud şəkildə pozaraq Azerbaycanın dinc sakinlərini hədəf seçir.

Gəncədən sonra, Paşinyanın əmri ilə Bərdəyə də qadağan olunmuş klaster bombalar atılmışdır. Nəticədə 21 nəfər həyatını itirmiş 70 nəfər isə yaralanmışdır. Artıq əksər beynəlxalq təşkilatlar Ermenistanın dinc Azerbaycan sakinlərini bombalamaşını pisləyən bəyanatlarla çıxış edirlər. Hətta bu günde qədər Azerbaycana qarşı qərəzli hesabatları ile çıxış etmiş Hüman Rights və Watch təşkilatlarında erməni vəhşiliyi qarşısında susa bilməyiblər. Söyügedən təşkilatlar yaydıqları hesabatda Ermenistanın Bərdəyə qadağan olunmuş klaster bombaları atlığı qeyd edib, Paşinyan rejiminin addımlarını pisləyiblər. Bütün bunlar Paşinyanın və ətrafinin cinayət məsuliyətindən qaça bilməyəcəklərindən xəber verir. Bəzi hərbi ekspertlər iddia edirlər ki, Paşinyanın sərsəm hərəkətləri və onszuda ağır olan ölkədaxili durumu dəha da ağırlaşdırması ermənilər tərefindən onun fiziki məhvini qərarın verilmesine gətirib çıxaracaq. Hətta gözlənilen təhlükədən qaçmaq üçün Paşinyanın ölkədən qaçacağı söyləyirlər. Psixoloqlar isə belə bir iddia irəli sürürler ki, Nikol Paşinyanın psixoloji problemlər var. Psixoloq Malik Əlizadə bildirir ki, Ermenistanın baş naziri Nikol Paşinyanın dənişğində və hərəkətlərində ən çox əsəbilik, yalan və qeyri-müyyənlik nəzəre çarpır: "Paşinyanın dənişarkən üzünün qızarması, göz qapaqlarının əsmesi onu deməyə əsas verir ki, o qorxur və çox esəbidir, həm də danışqları yalandır. Çətin durumda olması onun infarkt keçirməsi və həyatının bitmesi ilə nəticələnə bilər".

Bəli, axmaq və yarasız insanların aqibəti faciəli sonluqla bitir. Bu tarixən belə olub və bu gündə aktullığını qoruyub, saxla-mağdadır. Ona görə də, küçədən hakimiyət piləsine yüksələn Paşinyanın axmaq və anormal addımlarının qurbanı olacaq şübhəsizdir. Həm də, özü ilə yanaşı erməniləri də, məhvə sürükləyəcəyi şübhəsizdir. Rusiyada yaşayan kinorejissor Karen Sahnazaryan demisən Nikol Paşinyan istəfa verməsə Ermenistan dövlət kimi mövcudluğundan məhrum ola bilər. Amma bir məsələ var ki, Paşinyan erməniləri qaragünə, oyuncaq qurum olan Ermenistanı fəlakətə üz-üzə qoyub, xarice-filala qəçşa da, düşük adı hər zaman onu qarabaqara izləyəcək. Hətta ehtimal etmək olar ki, Nikol adı Düşük ilə evəzlənsin və bu adı şəxsiyyət vəsiqəsində rəsmiləşsin, elədirdə, indidən "mübərəkdir" deyək.

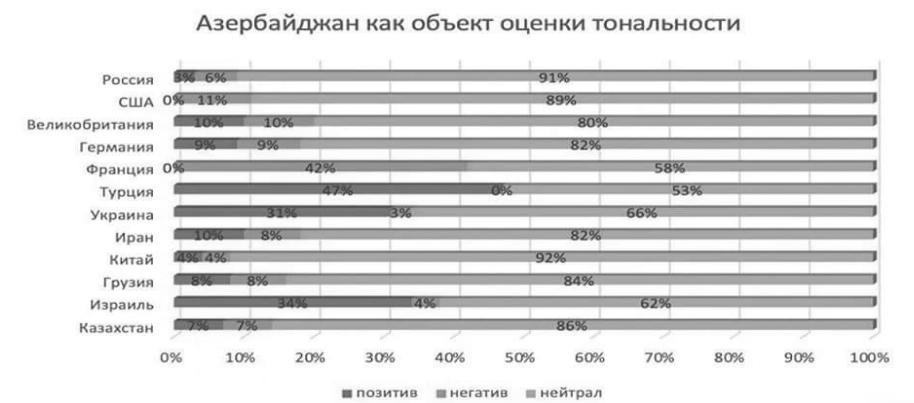
Elçin Bayramlı

Analitiklər dünya mətbuatında 20 sentyabr- 20 oktyabr tarixləri arasında Qarabağdakı münaqişə ilə bağlı xəbərləri araşdırıblar. Münaqişə haqqında ən fəl yayan jurnalistlər Rusiyada yaşayandalar - ayda 82 mindən çox məqalə və şərh. 2-ci yerde ABŞ (təxminən 27 min), daha sonra Avropa ölkəleri - Böyük Britaniya (təxminən 15 min), Almaniya (təxminən 12 900) və Fransa (təxminən 6 min) gelir. 6-ci yeri Türkiye tutur (2.2 mindən bir az çox). Qazaxstan 145 qeyd ilə sonuncu yerdədir.

Tədqiqat müəllifləri Rusiya KİV-lərinin "Qarabağdakı münaqişə tərəflərinə qarşı balanslı bərabər bərabər yanaşma nümayiş etdirdiyini" yazırlar. Rusiyada nəşrlərin əksəriyyəti (91%) bitərəfdir.

Rusiya Federasiyası və Fransa ilə birlikdə ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədri olan ABŞ mediasında isə, Qarabağdakı münaqişə prioritet deyil, orada seçkilər, pandemiya, Sudan və

İsrail ətrafindakı vəziyyətin mətbuatda işıqlandırılması əsasdır.

Buna baxmayaraq, ölkədə qeydiyyatdan keçmiş çox sayda media orqanı tərəfindən dəsteklənir. "Qurbanların hesabatları da bir prizmadan təqdim olunur - Ermənistən təcavüzkardır" arasında deyilir. Ermənistən tənqidini mesajların 46%-da yer alır, 47%-de Azərbaycana dəstək ifadə edilir. İngiltərə və Alman mediası bitərəfdir.

Çin mediası da təmkinli bir mövqedədir. Çin KİV-lərinin xəbərlərindən Vəsiqət tərəfləri hərbi əməliyyatları dayanırdırmış ilə əlaqəli fəaliyyət.

rın 4%-i ilə müqayisədə 34%. Nəşrlərin 62-63%-i bitərəfdir.

Postsovet məkanında Qazaxstan davamlı olaraq sülh yolu ilə həll olunmağın tərəfdarıdır. Nəşrlərin əksəriyyəti bitərəfdir. Gürcüstan mediası həm Ermenistanı, həm də Azərbaycanı eyni dərəcədə tənqid edir (hər biri 8%), lakin xəbərlərin əksəriyyəti (84%) bitərəfdir. Ukrayna nəşrlərində, yazıları 30%-de Ermənistənə tənqid olunur ve Azərbaycana dəstək ifadə edilir.

Elçin Bayramlı

Paşinyanın istefası təklif yox, tələbə çevrilib

Nikol Paşinyanın istefası üçün Ermənistan ictimaiyyətinin artıq tələbləri var. Söz azadlığının bu ölkədə məhdudlaşdırılmasını etiraf edən həm sosial şəbəkələrin erməni seqmenti, həm də Ermənistan mediası son günlərdə reallıqdan danışmaqdan çəkinməyən bir çox insanın ortaya çıxdığını gizlətmir. Reallıq budur ki, Ermənistan vətəndaşları, eləcə də Dağlıq Qarabağda məskunlaşdırılan insanlar həqiqətən təleyüklü günlərini yaşayırlar. Hətta bəziləri vurğulayırlar ki, dövlətçiliyi belə itirmək təhlükəsi ilə üzləşiblər və görünür belə bir qorxucanlarına üzütmə salıb.

Cəbhə xəttində nisbi sabitlik arzulayan ermənilər belə indi bu sabitliyin də onlar üçün çox ağırlı və qəbul edilməz olduğu qənaətinə dəirlər. Amma arzu edirlər ki, heç olmasa 27 sentyabrda törətdikləri təxribatdan sonra başlayan qarşılardan əvvəlki vəziyyətə qayıtsınlar. Heç şübhəsiz ki, bu vəziyyətə 30 il razı olanların indiki ittihiləri fonunda nisbi sabitlik arzulaması anlaşılmışdır. Axi bu ermənilər zəbt etdikləri, işgal etdikləri özüne torpaqlarında 30 il ərzində adına sabitlik deyər səssiz yaşıdlar və indiki durum, bunun hesabını vermək məqamı onlar üçün bir dehşətə çevrilib. Ələxüsus, canlı qüvvə, hərbi texnika, silah-sursat olmaqla ittiləri, məglubiyətləri fonunda yuxuları ərşə çəkilib ki, bu

da öten müddət ərzində arxayınlaraşraq harınlayanların heç də kürkünə birə salmaya bilməzdilər. Ele ona görə də bir qism erməni danişqlar arzusundadır, yalvararaq bağladıği humanitar ateşkəsi özü pozan bir qismi də tamamilə başını itirib. Əks halda, yalvarışları müqabilində ateşkəsi pozmadılar, yaxud da pozacaqları ateşkəs üçün yalvarmadılar.

Əslində, öz yalvarışları ilə bağlıqları humanitar ateşkəsi özü pozan bu toplumun başını itirməsi heç də qeyri-adı deyil. Çünkü, yaxşı bilirlər ki, diplomatik cəbhədə də irəliləyişləri yoxdur. Bilirlər ki, etdikləri təxribatların cavabını diplomatiya ilə də verə bilməyəcəklər. Üstəlik onu da bilirlər ki, onların baş nazirləri diplomatiyaya da,

idarəcilik qabiliyyətine də, bu anda ümumiyyətlə heç nəyə də sahib deyil. Yaxşı görürler ki, Nikol Paşinyanın Rusiyaya rəsmi müraciət çağırışlarına mehəl qoyulmur. Digər tərəfdən Rusiya heç bir addım da atmır. Rəsmi Moskva, Rusyanın Soros mənşəli selahiyətli lərə kömək etmək fikrində olmadığını açıq-aşkar göstərir və Nikol Paşinyanın Sorosun adamı olması təsdiq edir ki, bundan sonra da Ermənistanın köməyə bel bağlamağa, ümidi etmeye haqqı yoxdur.

Əlbətə ki, Ermənistan ordusu da, erməni cəmiyyəti də bir aydan əvvəl də, müxtəlif menalarda təmamilə fərqli bir müharibə ilə üzləşdiyinin fərqindədir. Fərqindədir ki, bu müharibə onlar üçün daha dağıdıcı ola bilər və onlar üçün geri dönməz nəticələr vəd edir.

Müharibənin ilk günlərində belə, ermənilər arasında, hakimiyyət orqanlarına vəziyyəti ayıq qiymətləndirmələri və şəxsi ambisiyalarına tabe olmamaları barədə xəbərdarlıq edənlər oldu. Bir növ tövsiyələr, məsləhətlər verildi erməni baş nazirə. Ancaq Nikol Paşinyan və onun komandası bu çağırışlara qulaq asmadı və hazırda bu barədə turarlı faktlar da var. İndi siyasi və ictimai dairələr artıq məsləhət vermirlər, birbaşa tələbələr irəli sürürlər və Paşinyanın istefası üçün artıq ictimai tələb formalılaşdır.

Vazgen Manukyan prosesə start verib və çox sayıda siyasetçi, ictimaiyyət və mədəniyyət xadimi ona qoşulub da. Moskvada yaşayın en nüfuzlu erməni iş adamlarından biri olan monarx Samvel Ambardsumyan da Paşinyana məktub göndərib və məktubda ha-

indi ermənilər öz səhvərini düzəltmək qərarına gəliblər və fədef birinci növbədə Nikol Paşinyandır və onun istefası, hakimiyyəti təhvil vermək tələbi də bu qərarın birinci hissəsidir. Əvvəla ona görə Paşinyan ermənilərin hədəfinə çevrilib ki, onlar bu axmaq oyunçunun si-

kimiyəti təhvil verməsi barədə tələbələr öz əksini tapır. Məktubda erməni xalqının ümidişiz bir vəziyyətdə olduğunu qeyd edərək, Paşinyanın istefasını çıxılmaz vəziyyət kimi qiymətləndirən Ambardsumyan bu vəziyyətdə yeganə düzgün qərarın Rusiyada mütləq inam qazanan bir insana hakimiyyətin ötürüməsi olduğunu bildirib. "Rusiya olmasa problem həll olunmayacaq" deyən Ambardsumyan hətta etiraf da edib ki, Rusiyasız Ermənistan bu zamana qədər heç nəyə nail ola bilmədiyi kimi bundan sonra da ola bilməyəcək.

Həqiqətən də Qafqazda məskunlaşmaları da daxil olmaqla həyalar bu zamana qədər nə əldə ediblərse rusların hesabına ediblər. Sovet hakimiyyəti qurulmadan önce də, onun mövcudluğu zamanında da, dağılmasından sonra da onlar ruslardan asılı vəziyyətdə olublar və indi bir çoxları etiraf da edirlər ki, ruslar, Rusiya hökuməti olmadan Ermənistan heç nəyə nail ola bilməz, hətta məhvə də məhkimdir. Bütün bunnalara baxmayaraq, xisətində xəyanət və nankorluq olan bu toplum və onun "qabaqda gedən zəncirli"si, yəni Nikol Paşinyan Sorosdan aldığı "ilham"la Rusiyaya bir qədər əvvəl "təpik atdı" və indi bu təpiyin əks təsire bərabər olan təsiri ilə üz-üzədir. Özü də təkcə Paşinyan özü yox, təmsil etdiyi xalq da bu əks təsirləri yaxşıca hiss edir.

Təbii ki, xalq dediyimiz həyət topolumu bərk peşman olub. Həm ruslara qarşı nankorluqlarına görə, həm də buna rəvac verən Soros verbofkasının mehsulu olan Paşinyanı seçdiyinə görə. Görünür

yasət meydancasından çıxarılmışının vacibliyinin anlayıblar. Anlayıblar ki, onunla neinki qələbəyə getmək olar, onunla Ermənistan bir dövlət olaraq məhv olmaq təhlükəsi ilə qarşılaşır. Bunu da etiraf edənlər, qorxularını gizlətmeyənlər var. Digər tərəfdən ermənilər indi də növbəti dəfə riyakarcasına ruslara öz dırnaqarası "sədəqətlərin" göstərmək üçün mütləq Paşinyanı qurban verəcəklər. Bununla da görüntüsü yaratmaq istəyəvələr ki, rus dilini ölkə ərazisində məhdudlaşdırın, Rusiya kanallarını televiziya yayımından uzaqlaşdırın erməni xalqı deyilmiş, sən demə Nikol Paşinyan özü imiş. Özü də bunlardan soruşmadan. Doğrudur, daxili auditoriyanın rəyini bilmədən Paşinyan belə addımlar atmadı və burada ermənilərin özlerinin payı var, amma müzakirə mövzusu bu deyil.

Məsələ burasındadır ki, xəyanətkarlığı normal baxan ermənilər üçün Nikolu rusların ayaqları altına atmaq adı haldır və öz xilasları naminə bunu mütləq edəcəklər. Buna ruslar inanacaqlar, inanmayaçaqlar, yaxud, xilas olacaqlar ya olmayıacaqlar bu da başqa bir müzakirənin mövzusudur, amma nəticənin nə olacağından asılı olmayaraq Nikol Paşinyan mütləq şəkildə cəzalandırılacaq. Ən azından onun hakimiyyətdə qalması mümkünşurdur və mütləq əzaqlaşdırılacaq. Çünkü, nə səbəb olur-olsun artıq vəziyyətini başa düşən erməni xalqı bütün günahları Paşinyanın üstüne atmaq qərarındadır və məhz bu səbəbdən erməni baş nazirin istefası artıq təklif yox, tələbdir.

Inam Hacıyev

xadimi olduğum üçün Dağlıq Qarabağda Azərbaycan torpaqlarında döyüşməkdən imtiyət etdim. Ancaq mənim bu istəyimə onlar rədd cavabı verdilər və bildirdilər ki, hər bir din xadimi döyüşlərdə iştirak etməlidir".

Hovsep Sahakyan qeyd edərək ki, o Qubadlı ərazisində Azərbaycan-Ermənistan sərhədində bərkitmə işlərinə cəlb olunub. Qeyd edərək ki, Hovsep Sahakyan YouTube və digər sosial şəbəkələrdə yayımlmış dini moizələri və rəhbərlik etdiyi dini ayınlərə bağlı videomateriallara tanınır.

Din xadiminin sözlərinə görə, onu zorla döyüşlərə cəlb ediblər: "Oktyabr ayında mənə hərbi komisarlıqlardan döyüşlərdə iştirak etmek üçün çağırış geldi. Mən din

30 ilə yaxın davam edən danışıqlar prosesi və sülh təklifləri Ermənistən tərəfindən tam rədd edildikdən sonra Azərbaycan ordusu Qarabağda anti-terror əməliyyatlarına başladı. 1 ay ərzində xeyli ərazi, 150-yə yaxın yaşayış məntəqəsi işgalçi və terrorçu dəstələrdən azad edildi. Proses sürətlə davam edir və artıq heç bir şübhə yoxdur ki, ən qısa vaxtda bütün işgal edilmiş ərazilər azad ediləcək. Söhbət 1000-ə yaxın yaşayış məntəqəsindən- şəhər, kənd və qəsəbədən gedir.

Qarabağda demoqrafik vəziyyət son 30 ilde

Ümumilikdə, Qarabağın işgalini nəticəsində 700 mindən artıq azərbaycanlı kökün düşüb və ölkənin müxteli ərazilərinə səpələnib. Bu Qarabağın (aran və dağlıq hissəsi ümumilikdə) əhalisinin 75 faizini təşkil edirdi. Keçən müddədə bu əhalinin artması artıq 1 milyondan artıq insanın doğma torpaqlarına qayıtmamasını gözləməsi deməkdir.

Azərbaycan hökuməti işgal edilmiş ərazilərin azad edilməsindən sonra orada iqtisadi və sosial infrastrukturun sürlü bərpası, köçkünlərin tez müddədə öz yurdularına yenidən məskunlaşdırılması üçün ümumi proqrama malikdir.

Mühərbiyətən əvvəl Qarabağın dağlıq hissəsində keçmiş muxtar vilayətdə 120 minden artıq erməni yaşayırırdı. Keçən müddədə bu əhalinin nəinki artmayıb, əksinə 10 minin altına düşüb. Baxmayaraq ki, mütamadi olaraq Ermənistandan ora ailələr köçürürlər. Və onlar artıq yerli əhalinin sayını üstələmişdi. İndi həmin 100 minlik qaçqın Ermənistana qayıtmalı olacaq. Bu, Ermənistanda çıxan bəri yaranmış demoqrafik faciənin qarşısını almışdır. Körək etmiş təqribən bu sayıda vətəndaşlar arasında əmək qabiliyyəti əhalinin 80% teşkil edir.

Şəhər, dövlət onları hələ qeydiyyatda saxlamaqdə davam edir. USAID-in Ermənistanda miqrasiya proseslərinə dair araşdırmları Ermənistandan xarici ölkəyə axının bir istiqamətli olduğunu, ölkəni tərk edən vətəndaşların ən çoxu 10 faizinin geri döndüyünü göstərir. Ölkəni tərk etmiş təqribən bu sayıda vətəndaşlar arasında əmək qabiliyyəti əhalinin 80% teşkil edir.

Iqtisadi böhtən keçirən, sosial problemlərinin ağırlaşlığı, ölkədə rəsmi olaraq 3 milyon vətəndaş qeydiyyatda olsa da, müxtəlif yerli və beynəlxalq təşkilatların hesablaşmalarına görə, ölkədə faktiki olaraq 2 milyon nəfər yaşayır. Qalanları Rusiya, Ukrayna, Gürcüstan, Avropa ölkələrinə köçübələr və ya əmək miqrasiyası ediblər.

Vinətlər və sair güzəştlər edilməlidir, buna isə maddi və iqtisadi imkan yoxdur. Bu da daha bir narahatlıq yaradacaq.

Bütün bunlar Ermənistanda acınacaqlı vəziyyətin hökm sürdüyüünü, ölkənin təkcə demoqrafik yox, həm də böyük sosial-iqtisadi tənəzzül içərisində olduğunu göstərir.

Əvvəlcə iqtisadi müharibədə qələbə qazanıldı

Azərbaycanın öz torpaqlarını azad etmək üçün apardığı hərbi müharibədən önce Ermənistanda iqtisadi müharibə aparırdı. Biz hazırkı hərbi müharibədən çox əvvəl iqtisadi müharibəni udmuşdu. Son 25 ilə həyata keçirilən beynəlxalq təşkilatların hesablaşmalarına görə, ölkədə faktiki olaraq 2 milyon nəfər yaşayır. Qalanları Rusiya, Ukrayna, Gürcüstan, Avropa ölkələrinə köçübələr və ya əmək miqrasiyası ediblər.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkisafına Dövlət Dəstəyi Fondu

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkisafına Dövlət Dəstəyi Fonduun maliyyə dəstəyi ilə "Gender, ailə və demoqrafiya məsələlərinin işıqlandırılması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

Qarabağ müharibəsi regionda demoqrafik xəritəni dəyişdirəcək

Bu, miqrasiya probleminin ölkənin demoqrafik vəziyyətinin kəskinləşməsinə ciddi təsir göstəriyinə əyani sübutdur. Miqrasiyaya səbəb olan 2 problem (ağır sosial-iqtisadi vəzifə və mühərbiyət) ölkədən xaricə axının hələ uzun illər davam edəcəyini proqnozlaşdırmağa əsas verir.

Ermənistanda bu sahədə araştırma aparan yerli və beynəlxalq təşkilatlar da hesab edirlər ki, proseslərin real gedisi sözügedən ölkədə insan resursunun sürətlə tükəndiyini meydana çıxarıb. Əhalinin artım səviyyəsi aşağı olduğundan yaşılların xüsusi çəkisiñin davamlı suretdə artması da Ermənistən böyük sürətlə demoqrafik böhranı yuvarlayır.

Ermənistanda onsuz da işçi problemləri var idi. İndi isə bütün işçi qüvvələrini səfərberliyə alaraq Qarabağda hərbi eməliyyatlara cəlb ediblər. Ona görə də ölkədə bütün iş yerləri, böyük şirkətlər iflic vəziyyətdədir.

Nəzərə alsaq ki, artıq 10 mindən artıq erməni terrorçusu Qarabağda məhv edilib və bu say getdikcə artır, bu o deməkdir ki, ölkədə cinsi müstəvidə də demoqrafik problem yaranacaq. Belə ki, kişilərin ölkəni əməkqabiliyyəti kişilərin əvvəl illərdə də ölkəni tərk edərək xaricə axışması onuz da cinsi disbalansı pozmuşdu, müharibədən sonra bu balans daha çox pozulmuş olacaq. Müharibədə öldürülən hərbçilərin ailələrinə mü-

nəlxalq və regional layihələrdən Ermənistənən kenar saxlanması, sonra onların qonşu ölkələrlə iqtisadi ticaret münasibətlərinin zəifləməsi, nəticədə blokada vəzifətine düşməsi bütövlikdə Ermənistən iqtisadiyyatını çökdürüb. Bunu da nəticələri özünü həm hərb meydanında, həm də siyasi arenada göstərir. Cari ilin büdcəsində ermenilər deficiti artırdılar. Çünkü büdcənin xərcləri gəlirlərini xeyli üstələyirdi. Bu isə o deməkdir ki, getdikcə gəlirlər azalır, xərclər isə artır. Nəticədə isə bu gedisət iqtisadiyyatın çökməsinə, sosial problemlərin artmasına şərait yaratır və hərbi xərclərə imkan vermir. Belə şəraitdə isə müharibənin aparılması imkansız olur.

Faktiki olaraq işgalçi ölkənin xarici borcu ÜDM-in 67 faizine çatır. Yəni bir neçə Afrika ölkəsinə istisna olmaqla, bu göstərici dönya da ən ağır vəziyyətdədir. Ermənistən 3,5 milyardlıq büdcəsi ilə elementar sosial təminatları ödəmek mümkün deyil, nəinki müharibə aparmaq. Yeri gəlmışkən, hələ müharibədən əvvəl xarici ekspertlər hesab edirdilər ki, Ermənistən bütün maliyyə-iqtisadi imkanlarını səfərber etse belə, uzaq 1 aylıq müharibənin öhdəsindən gələ bilər, ondan sonra iqtisadi defolt baş verir. Bu 1 ay artıq keçib və işgalçi ölkədə hansı vəziyyətin yarandığını təsəvvür etmək çətin deyil. Bu müharibə ilə Ermənistən təkcə vaxtile işgal etdiyi Qarabağı itirmir, bütün

ölkənin çökəmə təhlükəsi var.

Müharibədə udurmaqda olan, iqtisadiyyati çökmüş ölkəyə heç bir dövlət kömək edib, kredit verməz, heç bir investor investisiya da qoymaz. Ermənistən tədiyyə balansında menfi saldo 60 faizdir. 2 milyardlıq mal ixrac edib, 5 milyardlıq idxl edir. Bundan sonra Ermənistən xaricdən gündəlik tələbat mallarını almaqda da çətinlik çəkəcək. İşçi qüvvəsi də olmadığı üçün büdcəyə gələn ödənişlər də dayanacaq və ölkə iqtisadi iflas həddine gələcək.

Ermənistən 2 milyardlıq xaric və yurtdışı valyuta ehtiyatı borçların qarantidır. Bu da onların xarici rezervlərinin, əslində, sıfır olması deməkdir. Yəni, bu situasiyada Ermənistən üçün çıxış yolu görünmür-təm fiaskodur. Ermənistən iqtisadiyyatının çöküşü yalnız indiki müharibənin deyil, son 25 ilə aparılan siyasetin nəticəsidir.

İşgalçi ölkədə sosial böhran kulminasiyaya çatdı

Əsas problemlərdən biri də budur ki, Qarabağdan Ermənistənə qayıdan ermənilər ölkənin vəziyyətini daha da ağırlaşdırır. Onlar qacqın hesab olunur və həyat şəraitlərini qurmaları üçün ev, iş, tibbi yardım, ərzaq və əlavə vəsaitə təmin etmək lazımdır ki, Ermənistən real şəraitdə buna imkanı yoxdur.

İndi təsəvvür edin: Ermənistən bütçəsində pul yox, xarici re-

zvələri yox, üstəlik də ölkəyə 100 min qacqın gəlib. Onları evlə, işlə, zəruri vasitələrlə təmin etmək Ermənistən imkanları xaricindədir. Onun heç 10 min qacqını təmin etməyə gücü çatmaz.

Hazırda ölkədə artıq sosial böhran yaşanır. Yaxın zamanda Ermənistənən sosial vəziyyətə bağlı qarşıdurmalar başlanacaq. Yalnız son 1 ilde ölkədə yoxsullaşın sayı 300 min nəfər artmışdır. Hazırda Ermənistənən faktiki 2 milyonluq əhalinin içinde yoxsul insanların sayı 1 milyondan artıqdır. Bu rəqəmin xeyli artacağına şübhə yoxdur.

Hazırda bütün sahələrdə darmadağın olmuş, çökməkdə olan Ermənistən üçün çıxış yolu görünmür. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevi dəyişdi kimi, Ermənistənələ bir zərba vurmuşuq ki, hələ çox uzun illər özünə gələ bilməyəcək. Əgər müharibə bir az da davam etse, ölkə tam batacaq. Yenənə xilas yolu işgal edilmiş torpaqları dərhəl və qeyd-şərtis tərk etməkdir. Ona görə də Ermənistənən bizim şərtlərimizle razılıqlaşdırmaqdan başqa çarələri yoxdur. Şərtləri isə Prezident İlham Əliyev konkret diktə etdi. Ya Qarabağdan Ermənistənən bütün hərbi qruplaşmaları çıxacaqlar, ya da orдумuz tərefindən zorla çıxarılacaqlar. Başqa variant yoxdur, ola da biləməz.

Elçin Bayramlı

*Qəzet 1991-ci il
yanvarın 11-dən çıxır*

31 oktyabr

Şəhriyar Məmmədyarov şahmat üzrə Qoran-Prinin mərhələ yarışında üçüncü olub

Şahmat üzre “Titled Tuesday Blitz” Qran-Prisinin Mərhələ yarışında Azərbaycan şahmatçısı Şəhriyar Məmmədyarov üçüncü yeri tutub. AZƏRTAC xəber verir ki, Ş.Məmmədyarov İsveçrə üsulu ilə keçirilən turnirin 11 turundan 9,5 toplayıb. Qeyd edək ki, onunla eyni xalı yıgan rusiyalı Sergey Karyakin və FIDE-nin bayrağı altında çıxış edən Əlirza Firuzca əlavə göstəricilərə görə, birinci və ikinci yerləri tutublar.

ŞOK: Dünyada koronavirusa yoluxanların sayı 45 milyonu ötdü!

Dünyada COVID-19-a yoluxma hallarının sayı 45 milyonu keçib. Bu barədə SIA ay-ri-ayrı ölkələrin statistikasına istinadən xəbər verir. Hazırda dünyada təhlükeli infeksiyaya yoluxma hallarının sayı 45 064 700-ə çatıb. Pandemiya ərzində virusdan ölüm hallarının sayı 1 183 078 təşkil edib, bununla yanaşı, COVID-19-a yoluxmuş 32 856 483 insan sağalıb. Dünyada koronavirusa ən çox yoluxma və ölüm ABS-da qey-

də alınıb. Birləşmiş Ştatlarda COVID-9-a 9 148 462 yoluxma aşkarlanıb, təhlükəli infeksiyadan 233 565 insan şübhədən ölmüş.

Yoluxma halları ilə bağlı siyahıda sonrakı yerdə Hindistan (8 71 189), Braziliya (5 474 840), Rusiya (1 581 693), Fransa (1 235 132), İspaniya (1 194 681), Argentina (1 130 533), Kolombiya (1 41 935), Büyük Britaniya (965 340), Meksika (906 863) və Peru (894 928) gərərlasıb.

Arının istehsal etdiyi məhsullar öz xüsusiyyətlərinə görə fərqlənir. Həmin məhsullar tibdə və məişətdə geniş istifadə olunur. Belə məhsullardan biri də arı və ya bal mumudur.

Belə ki, mumun arı məhsulları içərisində xüsusi yeri var. Nüfuzlu xarici KİV-lərdə yer alan məlumatda deyilir ki, mumu sürfələrə qulluq edən 10-20 günlük işçi arılar istehsal edir. Havanın temperaturu və nəmliyindən asılı olmayaraq mum havada oksidləşmir, havanın nəmliyini özüne cəkmir və qurumur.

Mumdan hazırlanan antibakterial şamı yandıranda ondan təbii bal qoxusu gəlir və otaqda olan bakteriyalar məhv olur. Mumdan hazırlanan sabun da həmin keyfiyyətlərə malikdir, dərini təravətləndirir, yumşaq saxlayır, canlandırır və cavanlaşdırır. Ətir, kosmetika, şüşə qab qapaqları, dülgərlik məhsullarının parıldadılması, rəng istehsalı kimi bir çox sahədə istifadə olunan bal mumu uzun müddət saxlanılanda da xarab olmur. 1 kilogram bal mumu üçün arılar 5-10 kilogram bal yeməlidirlər.

Tibde geniş istifade olunan mum bronxial astma ve haymorit kimi xəstiliklərin müalicəsində tətbiq olunur. Şan balı çeynəmkən dişin dibrəlini möhkəmləndirməklə yarpaq karicəsi gəzəcə faydalıdır.

Kecmis mahkum 3 avtomobildən oğurluq etdi

Oğurluqda şübhəli bilinən Gəncə şəhər sakini Q.Sadıqov saxlanılıb. Daxili İşlər Nazirliyindən SİA-ya verilən xəbərə görə, Kəpəz RPİ əməkdaşlarının keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində sentyabrın 9-dan oktyabrın 9-dək olan müddətdə Gəncə şəhəri ərazisindəki evlərdən birinin damından su mühərriki, 3 avtomobildən isə pul, akkumulyator, magnitofon oğurlamaqda şübhəli bili-

nan sahər sakini, əvvəllər məhkum olunmuş Q.Sadiqov saxlanılıb.

Zeyvalki dövrlərdən bağlı qalmış 10 cinayətin üstü açılıb

Ötən gün ərzində törədilmiş 26 cinayətin üstü respublikanın daxili işlər orqanları tərəfindən "isti izlər"lə açılıb. Daxili işlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinən AZƏRTAC-a bildirilirlər ki, əvvəlki dövrlərdən bağlı qalmış 10 cinayətin açılması təmin olunub.

Axtarışda olduğuna göre ümmilikde 35 nəfər, o cümlədən borclu şəxs qismində axtarılan 20 nəfər saxlanılıraq aidiyəti üzrə təhvil verilib. Daxili İşlər orqanları əməkdaşlarının keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində harkotiklərlə əlaqəli 17 fakt müəyyənləşdirilib. Cinayət törətməkdə şübhəli bilinən 35 nəfər saxlanılıb.

Bas redaktor:

Bəhruz Quliyev

Bas redaktorun müavinləri:

Valeh Məhərrəmli Fətulla Həsənov

**Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.**

Səhadətnamə № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
�-598-33-90 Faks: 493-11-66

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet "Səs" in komputer mərkəzində yığılır, səhifələrin "Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur Qəzətədən AzərTAC, SİA və AZADINFORM informasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

**Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur**

Tiraj: 4600